

SOBAT

17e jaargang nr. 5 - oktober 2002

nummer 85

VERENIGING
OUD MILITAIREN
Indië- en Nieuw-Guineagangers

VOMI

Om aan de veelvuldige vraag naar foto-prentbriefkaarten van het **Nationaal Indië-monument 1945-1962** in Roermond te kunnen voldoen heeft de stichting Nationaal Indië-monument 1945-1962 nu sets met vier verschillende prentbriefkaarten laten maken.

De kosten per set van vier foto's bedragen € 2,30 eventueel bij toezending per post vermeerderd met € 0,75 aan porto. De prentbriefkaarten kunnen worden besteld bij het secretariaat van de stichting: Mauritslaan 1, 6074 AS Melick (tel. 0475-532094).

OORLOGSGRAVENSTICHTING

BESCHERMVROUWE H.M. DE KONINGIN
ERE-VOORZITTER Z.K.H. DE PRINS DER NEDERLANDEN

Bloemleggingen en graffoto's (Verre Oosten)

Door tussenkomst van de Oorlogsgravenstichting is het mogelijk om bij graven van Nederlandse oorlogsslachtoffers in het Verre Oosten bloemen te plaatsen.

De kosten van een bloemlegging in Indonesië bedragen voor:

Type A: Bloemstukje van orchideetype Douglas/Vanda, hoog model, prijs zonder foto € 4,54, idem met foto € 5,67. Type B: Andere soorten bloemen niet zijnde orchideeën, prijs zonder foto € 4,54, idem met foto € 5,67. Type C: Bloemstukje van Bengalk orchideeën, laag model, prijs zonder foto € 4,54, idem met foto € 5,67. Type K30: Kransje 30 cm, prijs zonder foto € 6,81, idem met foto € 7,94. Soort bloemen wordt in overleg met de plaatselijke bloemist bepaald. Type K75: Krans met foto € 22,89, inclusief rood-wit-blauw lint, met tekst. Deze krans is niet bestemd voor een individueel graf, maar voor kranslegging bij een van de monumenten op de erevelden (oranje gladalen of witte bloemen).

Voor Thailand kunnen uitsluitend eenvoudige bloemstukjes worden besteld. De kosten bedragen € 4,54 inclusief een foto.

Bestellingen dienen uiterlijk 8 weken voor de gewenste uitvoeringsdatum in ons bezit te zijn.

De eenvoudigste wijze van bestellen is per giro, onder vermelding van: naam overledene, het Ereveld en de gewenste datum. Voor Hong Kong, Singapore, Amboen en Korea gelden aparte voorwaarden waarover desgewenst nadere inlichtingen worden verstrekt.

Kleurenfoto's van Erevelden

Overzichtsfoto's van Erevelden in Europa en het Verre Oosten kunnen per giro of telefonisch worden besteld. De prijs voor een foto formaat 13 x 18 cm bedraagt € 2,72, formaat 20 x 30 cm € 6,81 inclusief porto.

U kunt de Oorlogsgravenstichting steunen door begunstiger te worden door een jaarlijkse bijdrage van ten minste € 12,00. Ook kunt u begunstiger voor het leven worden met een bijdrage van ten minste € 270,00. Voor andere schenkingsvormen kunt u contact opnemen met de Oorlogsgravenstichting, afdeling financiën (tel. 070-3131090).

Wie nadere inlichtingen wenst kan zich richten tot de

OORLOGSGRAVENSTICHTING
Zeestraat 85, 2518 AA 's-Gravenhage
Postbus 85081 - 2508 CR 's-Gravenhage
Telefoon 070 31 31 060 - Giro 401.000

SOBAT

Officieel orgaan van de
Vereniging Oud Militairen Indië- en
Nieuw-Guineagangers

Raad van Advies

voorzitter: M.M. Biddet, rs. luitenant-
kolonel der artillerie b.d.
leden: Dr. B. Bouman, brig.generaal der
artillerie b.d.
H.F. Coopmans, brig.gen. der jagers.
W. Epke RMWD brig.gen. der
infanterie b.d.
Th.H.A. Rump, lt.kol. der Intendantie
Staf Inspect.Gem. der Krijgsmacht.

Algemeen Bestuur

voorzitter: Dr. J.L. Swarte
Jan Hagenstraat 33
1785 CH Den Helder
tel. 0223-668535
fax 0223-668751
vice-voorzitter: M. Vrij
De Tijlome 2
9051 HV Silens
tel./fax 058-2571929
1e secretaris: H.M. Vos
Maaslandijk 11
5331 KH Rorndal
tel. 0418-633475
2e secretaris: J.E. Heider
Lauwen 9
8052 ZA Zwolle
tel. 038-451352
D.J.A. Wolthuis
Zuider Parakeeweg 7
6953 DA Dieren
tel./fax 0513-419188
Postbusnummer 42.39.398
Banknummer 4585.91.300 r.o.c.
Vereniging Oud Militairen
Indiëgangers
leden: Hans N. Blom
Victor C. Bridé
Prof. Dr. E.L. Meijer
Stadhouderskade 20G
1034 ES Amsterdam
tel. 020-6163560

Redactiecommissie

hoofdredacteur: L.C. Zéguers
Zonstraat 118
6465 AE Kerkrade
Tel./fax 045-5454033
leden: R. Gilt
Balloo 90
9438 TD Balloo
Tel./fax 0592-241361
E-mail: gtilt@veveteran.nl
J. Zwaan, Lijde 45, 1034 KN
Amsterdam, tel. 020-6319151

Beleefde berichten

zenden aan: J. Zwaan, Lijde 45,
1034 KN Amsterdam

Ledenadministratie:

Gerard M. Determan
Brongras 68
3048 PH Rotterdam
Tel. 010-2860486
fax 010-2860355

Correspondentie

- opgave nieuwe leden, adreswijzigingen, bericht van overlijden e.a. richten aan de secretaris van de vereniging waar toe men behoort - zie secretariaatsadressen onder "VERENIGINGSNIEUWS".
- zaken VOM-Nederland betreffend richten aan de secretaris van het algemeen bestuur.

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden artikelen in te korten en/of veranderingen aan te brengen of, zonder opgave van reden, niet te plaatsen.

De redactie kan niet aansprakelijk worden gesteld voor schade van de geplaatste artikelen.

De artikelen geplaatst in dit blad behoeven niet noodzakelijk de mening van het algemeen bestuur weer te geven.

Overname van artikelen is toegestaan mits met bronvermelding.

Druk: Koninklijke De Swart

DOELSTELLINGEN

De vereniging heeft ten doel:

het behartigen van de ideële, materiële en immateriële belangen van Oud Militairen Indië- en Nieuw-Guineagangers, die bij de Nederlandse Krijgsmacht in voormalig Nederlands Oost-Indië, respectievelijk Indonesië en Nieuw Guinea hebben gediend;

het behartigen van de belangen van de nagelaten betrekkingen van hen die als direct gevolg van militaire dienstverrichtingen om het leven kwamen of tengevolge daarvan invalide werden;

het herdenken van hen die gevallen zijn tijdens militaire dienstverrichtingen in voormalig Nederlands Oost-Indië respectievelijk Indonesië en Nieuw Guinea en/of aangrenzende zeegebieden, alsmede van hen die tijdens, door of tengevolge van krijgsgevangenschap, ziekte of ongevallen in of in en door militaire dienst zijn overleden.

De vereniging tracht het gestelde doel te verwezenlijken los van elke partij-politieke richting, levensovertuiging of religie.

De vereniging staat open voor samenwerking, onder voorbehoud van zelfstandigheid, met verenigingen die zich op overeenkomstig terrein als de V.O.M.I. bewegen en aanverwante doelstellingen nastreven.

(artikel 2 van de statuten)

Het lidmaatschap staat open voor een ieder die in het voormalig Nederlands Oost-Indië/Indonesië en Nieuw Guinea in militaire dienst is geweest en voor weduwen van militairen die hieraan hebben voldaan.

SOCIALE COMMISSIE

aangesteld bij

Voorzitter

Victor C. Bridé
Van Nijpmodestraat 117
2597 RL Den Haag
tel./fax 070-3 28 05 32

Voorzitter a.i.

K.J. Ortel
Van Minnebekenveld 3
2992 TJ Borendrecht
tel. 0180-611612
mobiel 06-53372092
fax 0180-623580
E-mail:
kjaas@kord-4.myweb.nl

Vice-voorzitter

Hans N. Blom
C. Ypmastraat 13
8723 CP Koudum
tel. 0514-522107
fax 0514-323404

stichting
veteranen
platform

Secretaris-notulist

vacant

SOCIAAL COMMISSARISSEN

Drenthe-Groningen

Ben C.H. Habich
M.K. Gandhiplein 108
9728 TH Groningen
tel. 050-5 25 91 00

Noord-Brabant Oost

Antoon P. Pennings
Thorbeckestraat 101
5344 SV Oss
tel. 0412-62 35 15

Zuid-Holland Noord

Wim L. Hofman
Meppelrade 146
2544 XZ 's-Gravenhage
tel. 070-3 67 28 53

Zeeland

Tom Kooger
M. Coehoorngracht 44
4381 BT Vlissingen
tel. 0118-46 30 08

Overijssel

José Oldenbeuving
Reiger 27
8103 AL Raalte
tel. 0572-35 89 47

Friesland

Hans N. Blom
Corben Ypmastraat 13
8723 CP Koudum
tel. 0514-52 21 07

Noord-Brabant-West

Vacant

Veluwe

Vacant

Limburg

Harry J.A. Dols
Hoerleneweg 49
6132 CL Sittard
tel. 046-4 52 13 16

Zuid-Holland Zuid

Dolf Mennens
Lijsterbaan 12
3055 CH Rotterdam
tel./fax 010-4186239

Rivierland/ Oost-Gelderland

Elkan E. Dormits
Weendjesstraat 57-3
6811 JE Arnhem
tel. 026-443 38 77

Flevoland

Frits H.A.M. Franzen
Oevergriend 13
1356 EA Almere
tel. 036-5 31 86 72

Canada & USA

Gerard Ledderhof
149 Sandwell Drive
Calville, Ont. Canada,
L6L 4P1
tel. 001 905 827 3216
fax 001 905 827 0328

Utrecht/'t Gooi

Eppo R. Schweetman
Lutherhof 37
1216 RB Hilversum
tel. 035-6 21 78 09

Noord-Holland

Han J. Harmsen
Egelanterlaan 26
2015 RQ Haarlem
tel. 023-5 24 00 10

FONDS SOCIALE ZORG

Beheerder

Leen van Eijk
Pieter Postlaan 14
1222 LJ Hilversum
tel./fax 035-685 33 73

Assistent beheerder

Tjibbe J. Castra
A. van Heusden 15
2461 VJ Ter Aar
tel./fax 0172-60 24 52

Propagandiste

Joyce P. Stramrood-van Vark
Binnenhof 36
6715 DP Ede
tel. 0318-63 81 60

Onze activiteiten worden mede mogelijk gemaakt door de opbrengsten uit de Giro- en de Bankloterij.

Uw deelname aan de Giro-, c.q. bankloterij wordt daarom van harte aanbevolen.

Vereniging Oud Militairen Indië- en Nieuw-Guineagangers

- ingeschreven in de registers van de Kamer van Koophandel te Arnhem onder letter en nummer V 123191 -

jaarcontributie minimaal € 15,00
inclusief 6x per jaar "Sobat"

nummer 85 - 17e jaargang nr. 5
oktober 2002

Bij de voorplaat

Ook deze keer weer een aquarel van onze sobat Bram Konings uit Den Bosch met de, voor ons oud militairen Indiëgangers, bekend zijnde palmbomen, pisangbomen, enkele kampong-huisjes, een kali met een visser, die zijn net uitspreid op het water. Op de achtergrond ziet u nog een licht uitstralende petroleumlamp, waarschijnlijk geplaatst op een aldaar afgemeerd bootje.

De voorstelling is in de diensttijd van Bram Konings door hemzelf als een schetsje gemaakt en stelt een landschap voor bij maanlicht in Loeboeh Sepang op Zuid-Sumatra. Bij maanlicht kan het soms zo helder zijn, dat, als je goede ogen had, je de krant kon lezen. Vandaar ook de man die 's avonds of 's nachts in dat maanlicht kon gaan vissen bij meestal een aangename temperatuur. De vis die dan gevangen was, werd 's ochtends op de pasar verkocht als verse vis.

Onze eigen soldaat van de wacht moest hier zijn wachtdienst doen en vanwege het maanlicht zocht hij onder de pisangboom maar een beschermde plek, zodat zijn aanwezigheid zo weinig mogelijk zou opvallen. Verder had

hij deze nacht met die heldere maanlicht natuurlijk een prachtige uitzicht en kon hij praktisch alle voorkomende bijzonderheden waarnemen. Door de aanwezigheid van het maanlicht begonnen de palmbomen, pisangbomen en bamboebomen prachtig te blinken.

Zo was er in het voormalige mooie Nederlands Oost-Indië, thans Indonesië, altijd wel iets te zien wat

toch wel weer zijn eigen charme met zich mee bracht.

Vooraf degenen die bij dergelijke omstandigheden, zoals de voorplaat aangeeft, in die tijd op wacht moesten staan, kunnen en zullen zich dergelijke situaties best kunnen voorstellen en herinneren.

R.G.

Van de redactie

Namens dhr. L.C. Zeguers, eindredacteur van "Sobat", kan u de mededeling gedaan worden, dat hij toegezegd heeft om weer iets te gaan doen voor het contactblad. De hierna te noemen artikelen (copy) kunnen voorlopig aan dhr. Zeguers verzonden worden;

1. Van de bestuurstafel
2. Van de voorzitter
3. Boekbespreking
4. Bij de voorplaat
5. Interviews

Alle andere copy voorlopig blijven verzenden aan dhr. R. Grit.

Sluitingsdata inzenden kopij:

Nr. 86 30-10-2002 decembernummer 2002
Nr. 87 26-12-2002 februarinummer 2003
Nr. 88 27-02-2003 aprilnummer 2003

*Kopij voor het volgende nummer inzenden vóór 30 oktober a.s.
S.v.p., zo mogelijk, eenzijdig getypt insturen met anderhalve of twee regels afstand.*

Van de voorzitter

Regels

Zonder regels zou de wereld een rommeltje worden, daar twijfelt niemand aan. Onze taal is doordrenkt van spreekwoorden die er allemaal op wijzen hoe belangrijk wetten en regels zijn voor de samenleving. Het gaat dan niet alleen om formele wetten, maar ook om andere regels, regels die zijn opgesteld om de gang van zaken in bijvoorbeeld verenigingen en bedrijven zo te organiseren dat degenen die er door gebonden worden, weten waar ze aan toe zijn. Prima allemaal, u hoort er mij geen kwaad woord over zeggen. Tenslotte gaat het allemaal om de gerechtigheid, de rechtvaardigheid en de billijkheid.

Er is wel een probleem met regels. Ze worden opgesteld om recht te doen, maar recht is nog geen rechtvaardigheid en daardoor kunnen regels er voor zorgen dat iets onbedaarlijk mis gaat. Met de beste bedoelingen worden er regels opgesteld, men denkt over allerlei aspecten van een zaak goed na en toch loopt het gierend uit de hand. De dichter Willem de Merode zag dat lang geleden al. Hij dichtte de volgende regels:

*Bewaar mijn voor den waanzin van het recht,
De sluwe waarheid van den letterknecht,
Hij is de wilde haver op den akker,
Van buiten glanzend en van binnen slecht.*

Regels zijn er voor het algemeen, voor het individuele geval betekent recht soms onrecht. In zo'n geval moeten volgens mij mensen die een leidinggevende positie bekleden hun verantwoordelijkheid nemen en desnoods stevig tegen de stroom in roeien.

Waarom ik dit schrijf? Hierom: Op 16 januari 1949 sneuvelde in Indonesië Arnold Kientz, 4-3-2 R.I., Divisie 7 December. Arnold Kientz was in Den Haag geboren, maar omdat hij nog vóór zijn vertrek naar Indië, wilde trouwen met een Bredase vrouw, moest hij zich in de gemeente Breda laten inschrijven. Geen probleem, toch? Het paar trouwde, maar zij zouden elkaar nooit meer terugzien. Uit het huwelijk is een zoon geboren die zijn vader dus nooit heeft gezien.

Overall in den lande spannen veteranen zich in om hun gesneuvelde sobats te eren door hun naam te vermelden op plaatselijke monumenten. Meestal geldt de plaatselijke regel dat de namen vermeld worden op het monument in de gemeente vanwaar zij werden uitgezonden. Een uitzondering is de gemeente Breda, dáár worden alleen de mensen vermeld die in die stad of de directe omgeving zijn geboren. De oplettende lezer voelt de bul al hangen. Arnold Kientz werd in Den Haag geboren maar vanuit Breda uitgezonden. De verantwoordelijken in Den Haag willen zijn naam niet vermelden op het gedenkteken omdat hij niet vanuit Den Haag is vertrokken, het bestuur van de Stichting Indië-monument in Breda willen hem niet vermelden omdat hij niet in Breda of omstreken is geboren.

De argumenten zijn in mijn ogen volstrekte onzin. Men wil geen precedent scheppen, het is toch de regel. Het is nu eenmaal toen zo besloten, waarom zou het anders moeten En hij staat toch al vermeld in Roermond.

Ik heb het comité in Den Haag gevraagd sobat Kientz te vermelden in Den Haag, het is geweigerd. Ik heb het Stichtingsbestuur in Breda gevraagd sobat Kientz te vermelden in Breda, het is geweigerd. Ik heb het gemeentebestuur in Breda gevraagd hun invloed aan te wenden, het is geweigerd. Iedereen beroept zich als volleerd bureaucraat op de hierboven genoemde argumenten, die dus werkelijk nergens op slaan, want Arnold Kientz is een gesneuvelde sobat en wij horen voor hem en zijn nabestaanden op te komen. Dat zijn wij aan hem en al die andere niet teruggekeerde sobats verschuldigd.

Regels zijn er om zaken in goede banen te leiden, om te zorgen dat rechtvaardigheid geschiedt. Als zo'n regel dan overduidelijk een goede en rechtvaardige gang van zaken in de weg staat, de nabestaanden verdriet doet, dan neem je als leidinggevende je verantwoordelijkheid. Volgens mij gebeurde dat in de Oost ook.

Joop Swarte (Voorz. VOMI-NL)

De Badui's

Onderstaand artikel is weer een reactie op de aanvulling betreffende "De Badui's" op pagina 9 in "Sobat" Nr. 83.

Enkele jaren geleden stond er een uitgebreid artikel in het dagblad "Trouw" van een journalist die het "land van de Badui's" had bezocht. In het voorgaande artikel memoreerde sobat Hooyen hoe hij "grens-formaliteiten" had moeten invullen. Bovengenoemde journalist tekende uit de mond van het kamponghoofd (mogelijk desahoofd) op dat hun land altijd vrij was gebleven van vreemde overheersing. Als er een vertegenwoordiger van het v.m. koloniale bestuur op bezoek kwam, mocht hij een nachtje blijven slapen, doch de volgende morgen werd hij beleefd, doch dringend verzocht rechtsomkeert te maken. Ook de Japanse bezetting ging aan dit gebied voorbij. Op een recente in Indonesië gedrukte kaart van Java (schaal 1:880.000) staat bij de oorsprong van de rivier Cinlang vermeld: "Doerak Badui". Ook hieruit blijkt dus dat het gebied als een "mini-staat" in de Republiek Indonesia is erkend. Ondergetekende vindt deze territoriumzaken toch wel eens waardig te vermelden.

G. v. Renselaar, Uithoorn

Even aandacht voor.....

Leen van Eijk, zijn Lotty en Tjibbe Gaastra

Sinds 1992 bestieren zij de toko met Vomi-artikelen waarbij de baten geheel te goede komen aan het Sociaal Fonds van de Vomi. Dit fonds is niet meer weg te denken uit onze vereniging en met de gelden uit dit fonds kunnen de sociaal commissarissen vele goede dingen doen zoals ziekenbezoek met een fruitmand of de vereniging vertegenwoordigen bij minder goede gebeurtenissen, b.v. crematies waarbij dan toch nog een bloemstuk of graftak als laatste groet gevoegd kan worden. Voor al deze zaken is geld nodig, veel geld, en juist het bovengenoemde drietal steekt veel tijd en energie in het verwerven van dat geld, wij zijn hen daar dankbaar voor.

Leen en Tjibbe hebben elkaar ontmoet in 1982 in Ter Aar. Samen hebben ze een kas gebouwd in de tuin van Leen. Tjibbe werd door Victor Bridié gevraagd om regiomedewerker te worden in Zuid-Holland Noord, en, omdat ze elkaar toch al goed kenden, werd Leen daarop door Tjibbe gestrikt om ook actief te worden binnen de Vomi. In 1992 hebben zij het sociale werk t.b.v. de toko overgenomen van de heer Huijgen uit Gouda. Leen heeft Lotty weer ingeschakeld en men is begonnen met eerst uitsluitend Vomi-artikelen, zoals stropdassen, borstemblemen, speldjes etc te verkopen.

Leen van Eijk en Lotty met de verkoop.

De omzet bracht niet voldoende op, maar Leen en Lotty kwamen toen op het idee het assortiment aan te vullen met Indische goederen. Het drietal organiseerde het zodanig dat de artikelen uit Indonesië werden geïmporteerd nadat Leen en Lotty die ter plaatse hadden besteld. Gezamenlijk gingen zij dan de grote reünies af en de verkoop liep goed, hetgeen ten goede kwam aan het Sociaal Fonds. De opbrengst komt volledig ten goede aan de sociale zorg van onze vereniging. Leen, Lotty en Tjibbe doen dit nu ruim 10 jaar en nog steeds met veel overgave en enthousiasme. Hulde aan deze drie mensen.

Tjibbe Gaastra, de 3e persoon bij de verkoop van de artikelen.

Tenslotte zij nog vermeld dat het fonds ook inkomsten verkrijgt uit de verkoop van oude postzegels, die gezonden kunnen worden aan Joyce Stramrood en/of J.C. Verstraten. Ook zij doen goed werk, laten we dat niet vergeten.

Indien u het fonds individueel wilt steunen, kunt u dat doen door een gift over te maken naar de Vomi. T.b.v. het fonds Sociale Zorg.

K. Orsel

Bedankt

Mag ik langs deze weg jullie allemaal bedanken voor de kaarten, brieven en faxen en natuurlijk ook voor de telefoontjes welke ik via mijn echtgenote door heb gekregen en natuurlijk ook voor de fruitmanden, plantjes en bloemstukken. Het is een postbak vol en gewoon te veel om alle leden persoonlijk te bedanken en ik hoop dat ik het nu zo mag zeggen: HEEL HARTELIJK BEDANKT! Het gaat nu wel weer. Wie ik wel bijzonder wil bedanken zijn Hans Blom en Klaas Orsel, die mijn werk uitstekend hebben waargenomen. Merci, merci!

En natuurlijk wil ik van de gelegenheid gebruik maken om Leen en Lotti van Eijk en Tjibbe en Bep Gaastra voor hun onnoemelijke inzet en onze Sociaal Commissarissen en onze Sociaal Contact Medewerkers, hartelijk danken. Ze hebben nog nooit een pluim gekregen en zij juist verdienen het zo.

Sinds de oprichting van de Sociale Commissie op 16-02-1987 hebben ze meer dan 10.000 zaken helemaal of voor een groot deel opgelost. Merci, merci. Verder wil ik van de gelegenheid gebruik maken, door mede te delen, dat ik vanaf nu niet meer kan bemiddelen in huwelijksproblemen en ook niet meer aan stervensbegeleiding doe. Daar ben ik gewoon te oud voor. Nogmaals merci en voor alles een saluut!

Victor C. Bridié

Boekbespreking

Met dit twaalfde deel van het werk van Anton P. de Graaff over de belevenissen en de problemen van het "Vergeten leger" komt een (voorlopig) einde aan zijn verslaglegging van een zwart hoofdstuk in de koloniale geschiedenis van het Koninkrijk der Nederlanden. Wat er ook gebeurt of wat er ook wordt geschreven, het lukt niet om de tragiek van de ruim 100.000 Nederlandse, vnl. dienstplichtige, militairen, die na de oorlog werden uitgezonden met de tot mislukking gedoemde opdracht "Orde en Vrede" te brengen in het voormalige Nederlands-Indië, op de politieke en maatschappelijke agenda van de Nederlandse samenleving geplaatst te krijgen. Het beste wordt dit gesymboliseerd door het feit dat tot nu toe H.M. de Koningin van opvolgende regeringen geen toestemming heeft gekregen een bezoek te mogen brengen aan het monument te Roermond, dat werd opgericht ter nagedachtenis van de 6000+ militairen die tussen 1945 en 1950 in Indonesië het leven hebben gelaten en onder de tropenzon begraven liggen.

Het is verder opvallend dat de Nederlandse media minstens 1000 maal meer aandacht hebben geschonken aan de Srebrenica tragedie dan aan het lot van de Nederlandse militairen, tijdens en na de Indië-periode. Over Srebrenica heeft gelukkig nog een regering zijn nek gebroken, ons militaire avontuur in Indonesië heeft nauwelijks of geen politieke gevolgen gehad. Er is desondanks overeenkomst tussen beide affaires. Beide militaire interventies waren onvoldoende voorbereid en de troepen waren onvoldoende toe- en uitgerust voor de taak die hen wachtte.

Over de zin of onzin van het Indië avontuur wordt verschillend gedacht. Zo brak Sjoerd Lapré in zijn boek* een lans voor het grote belang van de aanwezigheid van Nederlandse militairen omdat anders na beëindiging van de Japanse bezetting een moordpartij tegen blanken en Chinezen zou hebben plaatsgevonden. In dit opzicht was het uitzenden van militairen dus terecht en verstandig. Het blijft moeilijk om een

balans op te maken. Het oordeel hangt af van de eigen perceptie van hetgeen men beleefd heeft. De toekomst is niet voorspelbaar en de geschiedenis is onveranderbaar; we moeten dus als veteranen met ons zelf in het reine zien te komen en illustratief in dit opzicht is het relaas in dit boek van de Graaff van de naar Canada geëmigreerde veteraan, korporaal Kees, die zich heeft weten te ontworstelen aan zijn traumatische ervaringen; en die liegen er bepaald niet om. Men kan rustig en verantwoord stellen dat er geen enkele opvang voor de Indië-veteranen is geweest. Het posttraumatische stressyndroom was nog niet uitgevonden en de thuis gekomen militairen werden volstrekt aan hun lot overgelaten. In de latere jaren kregen ze nog een trap na van Prof. L. de Jong en maakte de beroemde Geert Mak een "kleine" vergissing met de mededeling dat de Nederlandse oorlogsvrijwilligers in Indonesië voor een belangrijk deel uit oud SS-ers zouden hebben bestaan. Toch moet ook de groep Indië-veteranen bij zichzelf te rade gaan omdat het nu al bijna 50 jaar niet lukt om met één mond te spreken. De veteranen zijn onderling te zeer verdeeld om een politieke vuist te kunnen maken. Het feit dat we door de samenleving niet goed worden behandeld ligt m.i. mede aan ons zelf.

Het belangrijkste in de boeken van de Graaff, het laatste deel is daarop geen uitzondering, is zijn ingehouden woede over al het onrecht hen en zijn sobats tijdens en na de Indië episode aangedaan. Door daarop voortdurend te wijzen, heeft de Graaff toch kans gezien om, zij het in beperkte mate, de Nederlandse Indië- en Nieuw-Guinea veteranen uit de coulissen te halen. Aan zijn boeken wordt de laatste tijd in toenemende mate aandacht geschonken, maar op voldoende interesse voor de problemen van de Nederlandse Indië-veteranen van de zijde van de Nederlandse media, zitten we node te wachten. Daar wordt kennelijk niet voldoende aan verdiend, alleen de al dan niet verzonden negatieve aspecten van het militaire optreden in Indonesië kan

op aandacht rekenen. We leren het niet af de geschiedenis de maat te nemen met de meetlat van vandaag. Zo werd van Heutz aan de schandpaal genageld en moet nu de Oostindische Compagnie het ontgelden.

Het beoordelen van een boek kan op een aantal aspecten even geschieden. Men kan oog hebben voor de literaire schoonheid, de originaliteit van het onderwerp of voor de authenticiteit van het gebodene. De boeken van de Graaff ademen zonder meer een grote mate van echtheid. Dit komt vooral omdat de auteur kans heeft gezien een aantal medeveteranen aan het woord te laten. Het hoogtepunt in dit boek is, vind ik, het dagboek van de inmiddels helaas overleden soldaat Ko van Rooijen, die ook al in eerdere boeken van de Graaff aan het woord kwam. Hij neemt ons nu mee op patrouille op Celebes, een eiland waar nauwelijks oorlogshandelingen hebben plaats gevonden. Wie inzicht wil krijgen in wat er komt kijken om patrouilles van 2 of meer weken te volbrengen en daarbij afstanden van honderden kilometers, voornamelijk te voet, af te leggen kan bij Ko van Rooijen terecht. In een eenvoudige en daardoor boeiende stijl vertelt hij ons in zijn belevenissen zonder zich te beklagen over de geleden ontberingen waaraan hij en zijn makkers werden blootgesteld. Ook zonder oorlogshandelingen waren de gevaren waaraan deze jonge mannen ver van huis het hoofd moesten bieden groter dan menigeen zich kan voorstellen. Op Java heb ik voor de tweede positionele actie aan dergelijke patrouilles deelgenomen en door het verhaal van van Rooijen kwam het verleden weer tot leven.

Al met al is dit boek een collage van authentieke verhalen van derden, aan elkaar geschreven door de auteur, een weergave van door de Graaff gevoerde relevante correspondentie inzake veteranenproblematiek en van voorbeelden van een leger dat de bevolking hielp waar het kon en van een tekortschietende Nederlandse overheid en samenleving. Evenals de vorige uitgaven in deze serie wil ik dit boek gaarne ter lezing aanbevelen.

F.L. Meijler

*S.A. Lapré, "Nederlands-Indië 1940-1950 in kort bestek". Eigen uitgave; 1990.

Friese vlag wappert in Indonesië

Een verslag van iemand die in 1983 een vakantiereis heeft gemaakt op Noord-Sumatra, inclusief het Tobameer met het eiland Samosir

BESPAAR NIET OP OVERNACHTINGEN

Een rondreis door Indonesië brengt u ongetwijfeld ook op Sumatra en bij het sprookjesachtige Tobameer, 300.000 jaar geleden waarschijnlijk bij een vulkaanuitbarsting ontstaan en 1770 vierkante kilometer groot. In het midden ligt het eiland Samosir dat 640 vierkante kilometer beslaat

De toeristenhotels (zeven) staan allemaal bij Parapat (spreek uit Prapat) en verschillen nogal in kwaliteit. Als u een reis naar de Gordel van Smaragd boekt, lijkt het misschien romantisch het bij de overnachtingen heel gewoontjes te houden. Ervaringen hebben geleerd dat de mensen die dit doen na een paar dagen spijt krijgen niet een paar tientjes per nacht uitgegeven te hebben. Het kost toch al veel geld en dus

Waar bij boekingen voor Indonesië-reizen ook op moet worden gelet is dat lang niet alle arrangementen inclusief maaltijden zijn. Er staat bijvoorbeeld geen lunch, en als de buschauffeur in het midden van het oerwoud plotseling bij een uitspanning pauzeert voor deze maaltijd kan je moeilijk zeggen dat je achter de volgende dikke boom wel even gaat kijken of daar niet iets goedkopers is.

Sumatra: Een maanzieke schilder met een wat vreesaanjagende voorliefde voor vulkanen en te veel onbestaanbaar lichtblauw in de tubes heeft vandaag zijn prestaties op het in het Sumatraanse Tobameer gelegen eiland Samosir in de buitenlucht uitgesteld

Waarschijnlijk om het effect van zijn dunne doekjes wat aan te dikken, al getuigt hij bij de keuze van zijn galerie natuurlijk evenmin van smaak. De realiteit is door zelfs de grootste kunstenaar slechts bij benadering bereikbaar en in dit landschap met rijstveldjes, een kerkje en een paar Batak-huizen op de achtergrond ziet het pover gepenseelde er helemaal uit of iemand in een vlaag van overmoed met onwaarschijnlijke luchtspiegelingen heeft getracht de natuur te slim af te zijn.

Omdat het ongerijmde mij nu eenmaal aantrekt, treed ik dichterbij om deze bizarre uitstalling te vereeuwigen; de artiest ziet daarin zoals gebruikelijk een poging tot toenadering, die hij in een voor hem financieel gunstige sfeer denkt af te ronden. Ik wimpel hem weg. Zo'n scalp wil ik aan mijn Gordel van Smaragd zeker niet ophangen.

Kalender

Het dorp Tomok heeft de overval op de met bootjes aangevoerde toeristen overigens handelstechnisch waterdicht voorbereid. Het enige pad dat zich hier moeizaam het eiland opslingert is omzoomd door in de huisvlucht getimmerde kraampjes die vrijwel zonder uitzondering als grootste attractie de aankoop van een Batakkalender aanbevelen, een instrument waarvan de werking zich hier niet zo tussen neus en lippen laat uitleggen.

Ook de tweesnarige nasapi is alom in de aanbieding en om de welklinkende werking te bewijzen tingelen de kooplie-

den er allemaal, bij gebrek aan ander repertoire, het "Stille nacht, heilige nacht" op, de evergreen van dennegroen die echter in deze omgeving en op deze tijd wat vals klinkt.

Net zo als wat andere Batakkers, die van het vaste land (voor zover je daarbij op Sumatra van kan spreken) zijn aangevoerd om bij hun rasgenoten een dagje verlof te vieren, onmiskenbaar detoneren. Begrijp me goed, het stoort me allerminst als men in eigen sferen zijn vakantie opsoupeert. Dat is zelfs aan te bevelen. Deze op reis zijnde Sumatranen dragen echter unaniem van die fors beklepte petten, die vooral in de noordelijke streken van de Verenigde Staten en elders alleen op hoofden van automonteurs worden waargenomen. Hoewel hun verdere kledij, danspassen en de muziek van een meegevoerd orkestje zonder twijfel uit een ver en dus slechts te respecteren verleden stammen, blijft het een vreemd toneel. Het is net of je zojuist Sijtje Boes op Marken uit een toeristenbus hebt zien stappen. In klederdacht, maar met een sombrero op. Nou ja, ik vergelijk maar eens het één en ander.

Dat we verderop moeten, zouden we kunnen gaan horen aan de oproep van de elektrische scheepshoorn van onze kapitein, ware het niet dat ledere gezagvoerder met een vaartuigje ter grootte van een klomp zich een dergelijke helse uitvinding heeft aangeschaft. Een romanticus zou wellicht kunnen menen dat de goden en geesten zich hier nog altijd roeren; een nuchter mens als ik vindt er weinig in, zelfs niet de fluit van mijn eigen schipper.

Toch geraak ik later wel degelijk in een ander dorp, Ambarita, waar menseneters gewoond zouden hebben. Vrij kieskeurige ook nog. Ze namen bepaald maar niet alles in de mond. Tegenstanders die zich zeer dapper hadden geveerd vormden het favoriete gerecht in de veronderstelling dat het nuttigen daarvan je zelf nog moediger zou maken. Dat de moderne westerse mens vandaag de dag zuiglam en piepkuiken op zijn menu plaatst wil ik hierbij in de marge slechts even kwijt. Gevolgtrekkingen laat ik aan u over. Van dit soort liflafjes waren ze in Ambarita dus niet gediend. Ook misdadigers en echtbrekers weigerden ze trouwens voor de pot, waarschijnlijk in de overtuiging dat die al genoeg over de tong waren gegaan. Dat soort overtreders werd in een zak gebonden en als doorgedraaide weer in het meer geworpen. Voor van andere stammen geroofde kinderen was weer een heel ander ritueel bedacht, dat zal ik u besparen, ondanks het feit dat mijn gids er zichtbaar verlekkerd over kan vertellen.

Hij laat ook nog even de oude executieplaats zien met de zetels waarop de heren rechters hun slachtoffers naar het een paar meter verder gelegen onthoofdingsblok verwezen.

Ratjetoe

Het bloemenellandje Tao slaan we evenmin over. Hier zetelt namelijk een dame die de Nederlandse taal nog machtig is en uitstekend kan vertellen over de tijd dat haar man hoofd

Bloemenland Toba in het Toba-meer.

van de politie in Medan was. Ze mag zich koningin van duizend onderdanen noemen. In Indonesië niets bijzonders. Het wemelt er van de mensen die met verve een vorstelijke titel voeren. Een grote mengeling van koningin en radja's, een ratjetoe, als u het mij toestaat.

Op de terugweg naar Medan is Rumah Bolon (het lange huis) in Permatang Purba eveneens een verplicht nummer. Het opperhoofd woonde erin met twaalf vrouwen. Lingga Village is verderop het enig overgebleven dorp van de Karo Bataks. Het staat alleen nog op palen omdat de regering het als een soort monument wil bewaren. De eveneens met subsidie op de been gehouden bewoners moeten dan ook de matten voor hun achtgezinswoningen wel zogenaamd gastvrij opzij schuiven om van verre gekomen villa-bewoners een blik in hun intimiteiten te gunnen.

Kolonialerig

Lunch in Brastagi, het voormalig B.P.M.-rustoord. Op het muurtje voor de deur zit een Indonesische jongen met een waarachtige Friese vlag te zwaaien. Omdat wij taalkundig een andere koers varen, kan ik niet van hem gewaar worden waarom hij het dundoek hier laat wapperen. Binnen is het kolonialerig gezellig. Met boven de haard de niet nieuwe kreet: "Gasten brengen vreugde aan. Is 't niet bij het komen dan is 't wel bij het gaan." En daar zul je als Nederlander op bezoek in Indonesië best eens goed over na kunnen denken.

Het voormalig B.P.M. rustoord in Brastagi.

A.O.W. bij verpleeghuis opname

In de wet, betrekking hebbend op de AOW, is bepaald dat bij een huwelijk, waarbij beide partners duurzaam van elkaar gescheiden leven, beiden recht hebben op een alleenstaande AOW.

Van een samenwonend echtpaar moest de vrouw worden opgenomen in een verpleeghuis. De echtgenoot verzocht daarop de Sociale Verzekerings Bank (SVB), die met de uitvoering van deze wet belast is, om toepassing van het bovengenoemde artikel in de AOW wet. Dit zou dus inhouden, dat beiden in aanmerking zouden komen voor de alleenstaande AOW.

De SVB wees evenwel dit verzoek af omdat de man zijn vrouw regelmatig opzoekt en ook de financiën voor haar verzorgt.

Volgens de SVB was hier geen sprake van een "duurzaam van elkaar gescheiden zijn", ook al was het wel zeker, dat de vrouw de rest van haar leven in het verzorgingshuis zou moeten blijven.

Na vergeefse pogingen van de man, om de SVB tot andere gedachten te brengen, wendde hij zich tot de Haagse Rechtbank.

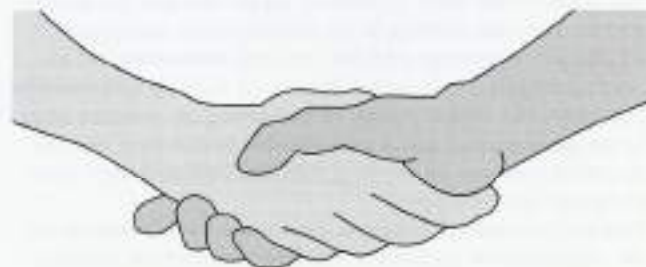
Deze maakte in nov. 2001 korte metten met de redenering van de SVB en bepaalde dat, wanneer echtgenoten gedwongen gescheiden leven, er wel degelijk een uitkering

dient te worden verstrekt, die bij de daadwerkelijke toestand hoort, d.w.z. een alleenstaande AOW voor beide echtelieden.

Hoewel de SVB zich heeft neergelegd bij dit vonnis, valt het te betwijfelen, dat de SVB hieraan de nodige bekendheid zal geven.

Mochten er onder onze leden personen zijn, die in een vergelijkbare situatie verkeren of in de toekomst zouden komen te verkeren, dan wordt u geadviseerd contact op te nemen met de SVB met het verzoek de AOW-uitkering voor gehuwden om te zetten in een uitkering voor ongehuwden.

Ingezonden door H. Barmantlo

Gedenkteken Duiven

Hoewel diverse gemeenteraadsleden eerder dit jaar vraagtekens zetten bij de lokatie voor een herdenkingsplaquette voor de Duivense gevallen in Nederlands Indië komt dit monument toch bij het monument ter herdenking aan de gesneuvelden tijdens de Tweede Wereldoorlog.

De plaquette is een initiatief van Duivenaar Jan Spaan, die zelf ook oud Indiëganger is. Tijdens de politionele acties in de tweede helft van de jaren veertig stuurde de Nederlandse regering (dienstplichtige) militairen naar Nederlands Indië om te vechten tegen de Indische onafhankelijkheidsbeweging. Omdat Indië toen officieel nog onder Nederlands gezag stond, werd van 'politionele acties' gesproken. Pas na de onafhankelijkheidsstrijd ging de voormalige kolonie Indonesië heten. Tijdens de politionele acties vertrokken 65 dienstplichtigen en twee vrijwilligers naar Indië; Wilhelmus Nijsen, Wilhelmus Wolters en Theodorus Goris sneuvelden, maar worden nergens in Duiven vermeld.

Het plan om daar verandering in aan te brengen door een plaquette te bevestigen aan het oorlogsmonument aan de Dorthstraat, leidde tot bedenkingen bij enkele raadsleden. Zij hadden bezwaar

tegen een gedenkteken, maar vroegen zich wel af of het oorlogsmonument daarvoor de meest geschikte plaats is. De politionele acties zijn de laatste decennia steeds meer omstreden geworden. Burgemeester Henk Zomerdijk beloofde nog eens kritisch naar de voorgestelde locatie te laten kijken. Dat is intussen gebeurd, met als uitkomst dat toch gekozen wordt voor het monument aan de Dorthstraat. Volgens het college van B. en W. is het monument voor de inwoners van Duiven de plaats als het gaat om de herdenking van oorlogsslachtoffers. Daar komt bij dat het college vindt dat de jaarlijkse herdenking op 4 mei zich allang niet meer beperkt tot het herdenken van de gevallen tijdens de Tweede Wereldoorlog, maar zich ook richt op alle door oorlogsgeweld omgekomen slachtoffers. Het college is verder van mening dat de politionele acties voortvloeien uit de Tweede Wereldoorlog, "daar het er voor velen toch om ging het wettig gezag in de toenmalige kolonie te herstellen". Daarom wil het college bij de locatiekeuze uitgaan van de breed gedragen mening zoals die toen heerste. Tenslotte wordt opgemerkt dat de politionele acties moeilijk in de schoenen kunnen worden geschoven van dienst-

plichtigen die gedwongen waren naar Indië af te reizen

Vormgeving

Voor de vormgeving van het gedenkteken is een adviesgroep in het leven geroepen, die bestaat uit Jan Spaan, Riet Biermans van de Historische Kring Duiven-Groessen-Loo en kunstenaar Will Schropp. Zij moesten een gedenkteken bedenken dat enerzijds het algemene karakter (herdenking van alle slachtoffers van oorlogsgeweld) tot uitdrukking brengt, maar anderzijds ook de herdenking van de gevallen tijdens de Tweede wereldoorlog en de politionele acties. Daarnaast moest het gedenkteken passen bij het huidige herdenkingskruis en mocht het dat niet domineren.

Het heeft geleid tot een gedenkteken in natuursteen met links de namen van de gevallen in Indië, in het midden de tekst "Omgekomen door oorlogsgeweld" en rechts "inwoners van de gemeente Duiven 1940-1945". Het gedenkteken gaat 2000 Euro kosten. De gemeenteraadscommissie bestuur buigt zich op 27 augustus over het voorstel. De definitieve beslissing valt op 9 september.

Bron: Duivenpost dd. 31-07-2002.
Ingezonden door J. Spaan te Duiven

Keuring verlenging rijbewijs

Dit artikel, opgenomen in "Sobat" Nr. 82, pagina 9, was voor dhr. G. van Renselaar te Uithoorn zeer positief.

Hij moest gekeurd worden voor de verlenging van zijn rijbewijs en heeft contact opgenomen met een arts, die, n.a.v. het lijstje, het dichtst bij hem in de omgeving woonde.

Voor het gereduceerd bedrag van 40.00 Euro kon hij gekeurd worden. (Ondergetekende betaalde bij de keuringsarts 20.00 Euro) Dit bedrag kan dus evt. verschillen per arts. De totale kosten voor de verlenging bedroeg voor hem 98.95 euro. Ook de te betalen kosten bij de gemeenten kunnen verschillend zijn.

Mocht u uw rijbewijs moeten verlengen, neem dan echter wel eerst contact op met de arts waar u gekeurd wilt worden voor het maken van een afspraak en vraag meteen naar de door u te betalen keuringskosten.

Herdenking Den Haag

Tijdens de plechtigheid op 15 augustus j.l. bij het Indisch Monument aan de Prof. Telgersweg in Den Haag werd onder meer een krans gelegd door de VOMI.

Onze krans lag niet alleen nagenoeg op dezelfde plek als vorig jaar, maar was nu omringd door kransen van de Bond van Wapenbroeders en van de Nederlandse Vereniging van Veteranen.

Was dit zuiver toeval of werd er onbewust gestalte gegeven aan de wens om tot één grote veteranenvereniging te komen?

Th.J. Koning

Onthulling gedenkplaat Boskoop

31 Augustus, Boskoop staat in het teken van de onthulling van een gedenkplaat ter nagedachtenis aan 5 omgekomen jongemannen in het voormalig Ned. Indië.

Op het Raadhuisplein zijn nabestaanden, genodigden en honderden belangstellenden aanwezig en het muziekcorps Christelijke Harmonie Concordia met hun kleurige uniformen completeren het beeld.

Verwelkoming door de voorzitter.

De voorzitter van het comité, de heer Bogaards, kan met trots een ieder verwelkomen. Afgevaardigden van VOMI Nederland, VOMI Zuid-Holland Noord en Zuid, van de Bond van Wapenbroeders afd. Leiden e.o. zijn aanwezig. Militaire instanties zijn aanwezig in de persoon van Lt. Kol. Holten, Cdt. RMC West en Lt. Kol. Rumpf namens de Insp. Gen. der Krijgsmacht. Namens de Tweede Kamer Commissie van Defensie wordt de heer J.J. Maswijk begroet. De heer Bogaards memoreert dat het initiatief in april 2001 vorm kreeg en dat in het voorjaar 2002 definitief het groene licht gegeven kon worden voor de realisatie van dit project. De gedenkplaat heeft een plaats gekregen in de nabijheid van het monument 1940-1945 aan het Raadhuisplein. Het vermeldt de namen: Dirk de Bruijn, Gerard Fianen, Adri de Rooy, Joop Stolker en Leen van Wilgen.

Hierna werd het woord gevoerd door de burgemeester de heer C. Rijsdijk. Hij

Onthulling monument.

complimenteert het comité met de volharding om dit gerealiseerd te krijgen en onderkent dat dit na 50 jaar eigenlijk te betreuren valt. De erkenning en herkenning van deze periode in onze geschiedenis is te laat gekomen.

Ook de heer B. Weijs, voorzitter van VOMI Zuid-Holland Noord, gaat nader in op de omstandigheden waaronder meer dan 100.000 jongemannen terecht kwamen. Orde en rust moest worden gebracht in opdracht van het democratisch besluit van de toenmalige regering in een volkomen onbekend land en onder zeer moeilijke omstandigheden. Meer dan 6000 jonge landgenoten zijn achtergebleven op de 7 erevelden en daarom is het van het uiterste belang dat herdenking in hun geboorteplaats door verwanten en vrienden mogelijk is.

Na de onthulling door de burgemeester en de heer A.P. Fianen kan na 2 minuten stilte en het signaal Last Post met de kranlegging begonnen worden. Concordia verzorgt de omlijsting met passende muziek. Met vlag hijsen van "half stok" en het Wilhelmus kan het defilé en bloemlegging beginnen en als afsluiting is er de ontvangst in het gemeentehuis, waarbij de heer Orsel als erkenning aan de burgemeester de schildjes van VOMI en Veteranen Platform uitreikt.

De leden van het comité kunnen met voldoening terugkijken op deze ge-

beurtenis die voortreffelijk georganiseerd was.

J.W. de Jong

Herdenking

Op 14 augustus vond bij het Indiëmonument aan de Kerklaan in Nieuwerkerk aan den IJssel de jaarlijkse herdenking plaats van militairen en burgers, die in de periode 1941-1951 zijn omgekomen in het voormalig Nederlands-Indië. Namens het gemeentebestuur werd het woord gevoerd door de locoburgemeester mev. C. Kuyvenhoven-Homburg.

De heer J.C. Deering sprak als oud-militair enige woorden, terwijl namens de na-oorlogse Indische generatie werd gesproken door mev. Francy Reichardt, die haar toespraak met een gedicht besloot. Na de 1 minuut stilte werden bloemen gelegd door het gemeentebestuur, de heer Deering, de V.O.M.I. Zuid-Holland Zuid en de 2e generatie Indische Nederlanders. De erewacht werd gevormd door zes V.O.M.I.-leden, aangevuld met een aantal zeeverkeners.

Jac. De Bruijn

Onthulling Monument te Heerenveen

De 15e augustus heeft voor de Heerenveeners een extra betekenis gekregen. Niet alleen meer als de dag van de capitulatie van Japan en dus het einde van de Tweede Wereldoorlog, maar ook door de onthulling van hun eigen Indië-monument, waarop de namen staan van de vanuit hun gemeente vertrokken en niet teruggekeerde maten.

Indië-monument met links het bloemstuk van VOMI Friesland.

Op het monument staan de namen vermeld van: Sake Heemstra en Siebe Smilde, die aan een fatale ziekte zijn overleden; Gerrit Vis, die door een trekbom het leven verloor; Pieter Roda, die vermist werd en nooit teruggevonden is; Liewe van der Molen, die bij het treffen met de TNI dodelijk werd getroffen. Als zijn toenmalige pelotonscommandant, die Liewe's sneuvelen van dichtbij meemaakte, mocht ondergetekende na de onthulling van dit fraaie monument nog enkele woorden zeggen. Ter nagedachtenis, want de indertijd gedane belofte dat wij onze gevallen sobats niet zouden vergeten, blijft levenslang van kracht. Het vijftal omgekomen Heerenveeners wordt nu al op drie plaatsen in ons land herdacht: in Roermond, in Leeuwarden en nu dus ook in Heerenveen. Zo zullen ook deze namen niet vergeten worden.

Van het gedenkteken van onze gevallen kameraden getuigen nu al 16 monumenten in de provincie Friesland. Met als centrale plaats het indrukwekkend fraaie monument in het Rengerspark te Leeuwarden, waarop de 168 namen van de uit Friesland vertrokken en niet teruggekeerde maten.

De voorbereidings- en uitvoeringscomité, met als initiatiefnemer Foppe de Boer uit Nieuwehorne, staande achter het monument.

Het uit oud-Indiëgangers bestaande voorbereidings- en uitvoeringscomité, met als initiatiefnemer Foppe de Boer uit Nieuwehorne, kreeg van het gemeentebestuur alle medewerking en burgemeester Peter de Jonge verrichtte zelf de plechtige onthulling, die werd bijgewoond door een kleine twee honderd belangstellenden. Ook het VOMI-bestuur was vertegenwoordigd en legde een bloemstuk, naast die van de gemeente en van het comité. Dat wij de gebrachte offers niet vergeten zullen, is vanzelfsprekend, maar ook voor ons nageslacht zullen zij niet in vergetelheid wegzinken.

Hans Blom

Wie o wie

Hierbij maak ik bekend dat ik, op medisch advies, moet afzien van de sedert 1977 jaarlijkse "kranslegging", o.a. op 15 augustus 2002 bij de "gedachteniskapel" te Helmond, alwaar meer dan 120 namen van oorlogsslachtoffers aan de wanden zijn aangebracht, die over de hele wereld hun laatste "rustplaats" moesten vinden. De krans, die telkenmale door mij gedurende de laatste 25 jaar werd geregeld en gefinancierd, zou op 15 augustus 2002 nummer 63 krijgen.

Ik ben bereid de financiering voort te zetten, indien een gedecoreerde jonge held, het voortouw van mij overneemt voor de kranslegging "Mariniers" en Voormalig Verzet 1940-1945"!!

Dit geldt ook voor de genoemde krans op 20 september 2002, nummer 64, bij het Monument te Nuenen. Helaas, het is niet anders.

Velen ben ik, die hiervoor in aanmerking komen, dankbaar voor hun aanwezigheid en hulp. Te veel om op te noemen, maar ik wil toch een uitzondering maken en dat zijn de schooljeugd en padvindsters die mij hebben bijgestaan, maar vooral hun aanwezigheid heb ik zeer gewaardeerd. Nogmaals hartelijk dank. En dat zij over een halve eeuw verlost mogen zijn van oorlogen en terrorisme.

Het bestuur "Papoea, zet onrecht - recht", heeft mij verzocht om wederom de algehele leiding op 4 oktober 2002 op het Malieveld in Den Haag, naar het Binnenhof, om een betere toekomst voor de Papoea's te bereiken o.a. via de kortelings nieuwe regering, op mij te nemen. Ik zal aan dit verzoek gevolg geven.

A.M. van Duijnhoven, Nuenen

In gesprek met

In gesprek met sobat Pater Drs. L.M. van der Bol

Aan het julialaantje in Rijswijk staat het huis van de Salesianen van Don Bosco, een orde van priesters en broeders die vooral werken onder de verwaarloosde jeugd. Daar, naast een speelweide en midden in een park, woont sobat Pater van der Bol, een markant lid van de VOMI, met wie wij graag eens wilden praten.

Hij ontvangt mij in zijn kamer waar naast zijn bureau nog precies één stoel past. De rest van de ruimte wordt in beslag genomen door zwaar beladen boekenrekken. Wie niet al te dik is en zijn adem inhoudt, kan er nog net tussendoor lopen. Ook op de grond en op het bureau boeken en nog eens boeken. Naast deze "huiskamer" een kleine slaapkamer met naast het bed, u raadt het al, boeken.

Toevallig bij de krijgsmacht

Sobat Van der Bol, geboren op 1 februari 1917, in 1945 tot priester gewijd, praat met een aanstekelijk enthousiasme over zijn loopbaan als legeraalmoezenier. Hij kwam min of meer toevallig bij de krijgsmacht terecht, want eigenlijk zou hij in 1948 naar China als missionaris. De toestemming om daar te mogen werken bleef lang onderweg, want alles moest per brief en toen eindelijk alle papieren in orde waren, brak de oorlog uit tussen de nationalistische van Tsjang Kai Tsjek en de communisten van Mao Tse Tung. Zijn uitzending kon daardoor niet doorgaan en plotseling vond hij zichzelf terug als een manusje van alles. De provinciaal (hoofd van de kloosterprovincie) wist wel raad. Die had juist een brief gekregen van de kardinaal met de mededeling dat er legeraalmoezeniers nodig waren. Sobat Van der Bol had geen zin. Hij wilde niks met militairen te maken hebben, maar liet zich niettemin overhalen en heeft er geen dag spijt van gehad.

Ik werd dus gekeurd en de hoofdaalmoezenier vroeg: "Wil je eerst een opleiding hebben of wil je naar Indië?" "Nou" zei ik, "stuur me maar naar waar de nood het hoogst is".

De nood bleek het hoogst in Indië en zo werd hij nog dezelfde dag gekleed in Schoonhoven en was zo "dom" om in uniform terug naar Den Haag te reizen. Hij wist niet wie hij groeten moest en nog veel minder hoe hij groeten moest. In arren moede keek hij maar gauw naar een etalage zodra hij een militair in de verte zag aankomen. Hij beschouwt het maar als zijn ontgroening in de militaire dienst. Pas aan boord van het troepentransportschip "Kota Inten" heeft hij de noodzakelijke kennis opgedaan.

Nederlands Indië

Op 15 maart 1949 begon het "grote werk" bij S-10 R.I.: "een erg mooi bataljon. Het ongelukkige wilde dat mijn voorganger als aalmoezenier was weggestuurd. Die had een Amerikaanse mentaliteit, wilde uitsluitend nieuw materiaal gebruiken, maar zo werkte dat bij ons bataljon niet. Wij hadden geen nieuw materiaal, we moesten roeien met de riemen die we hadden en maakten van twee oude geweren

Pater van der Bol achter zijn bureau.

één goede. Die man werd op den duur uitgelachen en hij begon te zuipten. Daar kwamen ze achter toen een gewonde militair in het hospitaal geen aalmoezenier meer wilde zien door zijn slechte ervaringen met mijn voorganger. Toen dat bekend werd moest hij meteen weg en ik kwam in zijn plaats"

Toen sobat Van der Bol dus aankwam was er dus helemaal geen aalmoezenier en het was aanvankelijk moeilijk om het vertrouwen van de mannen terug te winnen. Hij heeft de tweede positionele actie meegemaakt. De actie zelf heeft geen gewonden of gesneuvelden gekost, maar daarna begon het pas. De doden en gewonden hebben we allemaal gehad ná de actie, bij de beschieting van konvooien en overvallen op de bivaks. "Het ergste heb ik meegemaakt op 7 mei 1949. 3 jongens sneuvelden om 8 uur 's ochtends. Alle drie tegelijk, dat is het ergste wat ik heb meegemaakt. Ik denk er elke dag aan. Eén van de drie was 's avonds gekomen om te biechten. Hij wilde nog te communie gaan, maar ik zei: laat dat maar wachten, want morgen om 8 uur doe ik de mis. "Ja, maar dan ben ik op patrouille", zei hij, en hij hield zo aan dat ik het toch maar gedaan heb. Gelukkig maar, want de andere ochtend is hij gesneuveld".

Er waren 13 buitenplaatsen van het bataljon en op sommige kon je alleen maar te voet komen. Er waren iedere dag wel schietpartijen bij de konvooien, maar ik reed meestal alleen met mijn jeep en heb geluk gehad. Bij nader inzien was het onverantwoord om overal alleen naar toe te gaan.

Repat

Op 4 mei 1950 kwam hij terug in Nederland met het m.s. "Dubdalle Bay" en ging hij met groot verlof. Er volgde een periode van studie: doctoraal examen theologie aan de Katholieke Universiteit Nijmegen. Na de studie door de kerkelijke overheid uitgezonden naar Palestina als docent theologie. Dat heeft twee jaar mogen duren toen werd de opleiding theologie overgebracht naar Rome en moest hij terug naar Nederland om leraar te worden aan het Klein Seminarium te Uchelen. Tegelijkertijd was hij secretaris van de Nunutius te Den Haag.

Terug bij "de maten"

Zijn baas wilde dat hij eens een poosje vakantie nam. Eigenlijk wilde hij dat helemaal niet maar na aandringen, belde hij de Hoofdlegeraalmoezenier en vroeg of er geen aalmoezeniers met vakantie moesten en of hij ze in die tijd dan, bij wijze van vakantie, kon vervangen. "Graag", zei de Hoofdlegeraalmoezenier en sobat Van der Bol trok het uniform weer aan en vertrok naar de legerplaats Ossendrecht. Hij vond het allemaal zo leuk dat hij is gebleven tot zijn 55e.

toen moest hij de dienst uit. Daarna is hij nog archivaris geweest van een Frans sprekende parochie in Den Haag en is nog leraar geweest. Daar moest hij mee stoppen toen hij 65 jaar werd. Hij heeft dat niet goed begrepen, hij had nog plezier in zijn werk en van de ene op de andere dag moet je dat verder laten liggen omdat je 65 jaar wordt, dat beviel hem niks.

Pensioen

Nu is Pater Van der Bol dus echt met pensioen, maar dat betekent niet dat hij zijn dagen in ledigheid verdoet. Iedere maand draagt hij nog een Latijnse mis op in Groningen en geeft hij bijbelles aan nonnen in Den Haag en Groningen, maakt hij deel uit van het bestuur van de Bond van Wapenbroeders, bestuurslid van de Stichting Oranje Hotel en nog veel meer. Hij is de enige nog in leven zijnde aalmoezenaar die in Indië is geweest, reden voor hem om nog vaak het woord te voeren bij herdenkingen.

Hij betreurt het dat de veteranen zo verdeeld zijn. "We hebben elkaar zo hard nodig, maar we zijn opgesplitst in heel veel verschillende clubjes, jammer!".

Afscheid

Ons gesprek komt ten einde. Pater Van der Bol brengt mij naar de uitgang van het klooster en vertelt dat hij is uitgenodigd voor de onthulling van het monument in Den Haag. Hij wil er graag heen, zoals hij graag naar de meeste herdenkingen gaat omdat hij altijd wel bekenden tegenkomt. "Ik heb een rijk en mooi leven gehad tot dusver" zegt hij. "Achteraf zou ik niks hebben willen overslaan, maar dan wel achteraf want bij bepaalde gebeurtenissen heb ik wel eens gedacht: moet dat nou? Het is gelukkig allemaal goed gekomen. Ik ben altijd gezond geweest. Als 13-jarige ben ik het klooster in gegaan voor voorbereidend onderwijs in Landgraaf, daarna 2 jaar naar Italië, toen naar Frankrijk en Duitsland. Als 18-jarige sprak ik al vloeiend drie talen. Er zijn natuurlijk ook verdrietige dingen gebeurd. We hadden thuis 8 kinderen, de 9e was al dood toen ik geboren werd, 6 jongens en 3 meisjes. Als priester heb ik ze allemaal begraven. Vooral over de dood van mijn jongste zus heb ik veel verdriet gehad, ze woonde ook in Den Haag en we spraken elkaar veel. Maar, ik ben blij dat ik aalmoezenaar geworden ben; ik heb mijn leven goed besteed.

/LS

Gedicht

Hoe wij konden dromen
Om de tijd door te komen
Dachten wij in de Tropen over 'dan'
En misschien komt het er nog wel van

Als ik weer burger word
en soep eet van een bord,
als ik me netjes moet gedragen
en om een kopje thee moet vragen....
dan zal het eerst nog wel wat moeten wennen,
voor ik de regels weer zal kennen.

Als mijn vrouw, na brood met een eitje
aankomt dragen met een lastig karweitje
dan maak ik haar geheel van streek
door verwijzing naar de sergeant van de week.

Als ik thuis kom met Palembang gedachten,
en de hele troep zit aan tafel te wachten,
dan zeg ik verbaasd tegen mijn vrouw:
"Zou je je sectie niet melden, hoe zit dat nou?"

Als ik de bel van de voordeur hoor gaan
en net klaar sta om het bad in te gaan,
dan ren ik naar voren, in mijn baddoek gekleed ...
maar het is mijn schoonmoeder geheel compleet.

Als vreemde kinderen, wat sjofel en schuin
oorlogje spelen in mijn bloementuin
dan trommel ik mijn hele koor bij elkaar
"Attaqueren" brul ik maar het klinkt wel wat raar.

Als er visite is op zondagavond
zich aan hete thee en koekjes lavend
dan breng ik het hele gezelschap aan het schrikken
door mijn voeten netjes tussen de kopjes te schikken.

En als dan buiten een ontploffing weerklinkt
die als muziek in mijn oren dringt
dan schrik ik: "Alarm, vrouw neem jij de bren
en geef die andere melkmuilen een sten"

O, wat zal ik weer moeten wennen
voordat ik alle regels weer zal kennen.

Uit het boek "Tussen bergen en sawah's"
Ingezonden door R.M. de Vries

Stichting Indië-monument Friesland

Herdenking 2002

Op woensdag 28 augustus 2002 werden tijdens de jaarlijkse herdenking in het Rengerspark in Leeuwarden bij het monument "De Deadenwacht" voor de 10e keer, de 168 uit Friesland vertrokken militairen, die tijdens hun plichtsvervulling omkwamen in voormalig Nederlands-Indië en/of Nieuw-Guinea in de periode 1945 - 1962, herdacht.

Bij deze 2e Lustrumherdenking waren ± 1000 belangstellenden aanwezig samen met het bestuur en een aantal speciaal genodigden. Telkens weer blijkt uit de grote belangstelling dat deze herdenking in een duidelijke behoefte voorziet. Reden voor het bestuur om op de ingeslagen weg door te gaan.

In het openingswoord heette de 2e voorzitter allereerst de familieleden en/of nabestaanden van de omgekomen militairen welkom. Daarna heette hij de vertegenwoordigers van de militaire- en burgerinstanties welkom, waarbij hij met name de volgende personen noemde:

Generaal-Majoor L.Noordzij, cdt. 1e Divisie "7 December", die vanavond de herdenkingsrede zal uitspreken namens de Inspecteur-generaal der Krijgsmacht, tevens Inspecteur-generaal der Veteranen.

De waarnemend commandant van de Vliegbasis Leeuwarden Lnt.-Kol. Rolf of Roelofs.

De waarnemend commandant van het Regionaal Commando Noord, Lnt.-Kol. Patist.

Ook de Commodore J.Willemse van de KLU, en Lnt.-Kol. Rump Staf I.G.K. waren aanwezig, alsmede adjudant Falck namens de Band Oud-strijders 1e Divisie "7 December".

De provincie Fryslân werd vertegenwoordigd door de Loco-Commissaris van de Koningin dhr.G.v.Klaveren, terwijl de Gemeente Leeuwarden werd vertegenwoordigd door de Loco-burgemeester dhr G.Krol. Voorts was de Hoofdcommissaris van de politie Fryslân, dhr F.Wagenaar aanwezig. Van VOMI-Friesland waren aanwezig de voorzitter dhr.K.Swart en de ereleden de dames M.Karmminga en Z.Rumph. In zijn toespraak herinnerde de 2e

voorzitter de aanwezigen aan het feit dat het dit jaar 60 jaar geleden was dat Japan Nederlands-Indië bezette, waardoor Nederland betrokken raakte bij de strijd in Azië. Verder noemde hij dat het ook 60 jaar geleden was dat Koningin Wilhelmina in haar rede op 7 december 1942 de toekomstvisie gaf voor de samenwerking op basis van gelijkheid tussen Nederlands-Indië en het moederland, na de verdrijving van de bezetters. Helaas is dat nooit werkelijkheid geworden en daardoor moesten ruim 120.000 man de "Orde en Vrede" herstellen na de capitulatie van Japan en de daarop volgende "Berslap-periode". Deze opdracht kostte aan ruim 6.000 man het leven, waarvan 168 uit Friesland.

Hij bedankte de medewerkers die 10 jaar achtereen meewerkten aan het welslagen van de herdenkingen. Dit waren de Lady-speaker Mevrouw Vriese Heer; Mevrouw Steenstra als declamatrice; het Fries Seniorenorkest o.l.v.Dhr.Heeringa; de erewacht van oud-strijders onder commando van Int.-kol.b.d. Blom. En in deze rij hoorde ook thuis de voorzitter van de Stichting, dhr.H.Boschma, zo stelde hij. Helaas heeft deze de 2e lustrumherdenking, die hij volgens eigen zeggen zo graag had willen meemaken, niet meer mogen beleven. Op 12 juni jl. is hij overleden. Zijn weduwe en haar kinderen behoren vandaag tot onze speciale gasten zo ging de 2e voorzitter verder. In het verder verloop van de toespraak werd de overledene vandaag als 169e sobat naast de 168 op het monument staande sobats speciaal herdacht. Hij heeft voor de stichting vanaf de oprichting in 1989 tot dit jaar toe ontzettend veel werk verricht en daarvoor verdient hij onze speciale dank. Niets was hem te veel voor het doel waarvoor het monument werd opgericht nl. het eren en herdenken van hen die omkwamen tijdens hun missie. In dat spoor zal het bestuur doorgaan zo eindigde de 2e voorzitter zijn toespraak.

Tot slot deelde hij nog mee dat vandaag om 12.00 uur plaatselijke tijd door de Oorlogsgravenstichting op de 5 erevelden in Indonesië bij de monumenten kranen voor de vermisten en

op de 157 graven bloemen zijn gelegd ter gelegenheid van de 2e lustrumherdenking. Ook is op het graf van sobat H.Zijlstra op de begraafplaats te Ferwerd om 12.00 uur een bloemstuk gelegd.

In de herdenkingstoespraak ging Gen.-Majoor Noordzij in op de verschillen tussen uitzending van de militairen naar voormalig Nederlands-Indië en/of Nieuw-Guinea in de periode 1945-1962 en de uitzending van de militairen voor Vredesmissies onder de vlag van de VN nu. Daarbij beklemtoonde hij de gebrekkige omstandigheden waaronder de soldaten hun missies in Nederlands-Indië moesten uitvoeren en het ontbreken van de middelen van contacten met het thuisfront, uitgezonderd de briefpost die ook nog eens langere tijd onderweg was. Het was werkelijk niet eenvoudig wat jullie moesten meemaken en bij thuiskomst werden jullie niet met open armen ontvangen en omringt met allerlei instanties. Men kon of wilde zich in Nederland geen voorstelling maken van de wijze waarop en onder welke omstandigheden jullie je taken moesten uitvoeren en hadden uitgevoerd. Jullie moesten maar zien hoe jullie weer in de burgermaatschappij jullie plekje vonden. Het heeft lang geduurd voor Nederland jullie stem heeft willen horen. Het is aan jullie zelf te danken geweest dat er nu een veteranenbeleid in Nederland is gekomen, waar jullie je stem kunnen laten horen. En die stem is gelukkig niet meer weg te denken. Het verleden van de veteranen wordt niet meer verstopt. Overal in de lande worden monumenten opgericht kleine en grote waarop de namen van hen die vielen worden vastgelegd en waarbij herdenkingen worden gehouden. Hou de herdenkingen vol en blijf jullie gevallen kameraden herdenken. Hieraan zal altijd een behoefte blijven bestaan. Er bestaan nu nog bij veteranen trauma's over die tijd en daarover kun je met elkaar praten in de bijeenkomsten als deze. Ook de families achter de veteranen hebben hieraan behoefte.

Tot slot riep hij de jonge veteranen op om contacten te zoeken met de oude veteranen om samen het werk van eren en herdenken voort te zetten.

Mevrouw A.G. Steenstra uit Emmen sprak hierna het door haar gemaakte gedicht, getiteld "VOORBIJ EN VERDER" uit, waarin zij herinneringen aan de diensttijd in Nederlands-Indië opriep met wat daarbij aan angsten en spanningen zich voordeden. Dat is nu voorbij maar wat gebeurd er verder. Wat brengt ons de toekomst? Wat er ook gebeurt, wij moeten onze doden blijven eren.

Na het spelen van de "Last Post" en het Wilhelmus wordt de kranslegging geopend door de loco-commissaris van de Koningin in Fryslân, dhr. G.v. Klaveren met een krans namens de overheid. Hierna leggen de familieleden en

nabestaanden van de omgekomen militairen bloemen op het monument. Vervolgens worden door de vertegenwoordigers van militaire- en oud-militaire organisaties kransen en bloemstukken gelegd bij het monument. De kranslegging werd afgesloten met een krans namens het Stichtingsbestuur welke werd gelegd door een groep scouts van de Scoutinggroep Burmania uit Leeuwarden, die ook behulpzaam waren bij het aandragen van de kransen en bloemstukken. Na de kranslegging droeg mevrouw E. Grobben een kort gedicht voor, getiteld "Voor mijn opa", waarin zij dank bracht aan alle opa's voor wat zij als militair in Nederlands-Indië hadden gedaan.

De plechtigheid werd afgesloten met een defilé door alle aanwezigen langs het monument waar 25 kransen en bloemstukken, alsmede enkele tientallen boeketten bloemen een ware bloemenzee vormden. Hierbij zorgde de erewacht onder commando van Lt.-Kol. bd. J.N. Blom voor een ereafzetting.

Het stijlvolle karakter van de herdenking zoals in voorgaande jaren werd dit jaar door enkele voorvallen, waaraan het bestuur niets kon doen, enigszins verstoord. Hiervoor biedt het bestuur aan alle deelnemers haar oprechte verontschuldigingen aan.

Gedicht van mevrouw Steenstra, uitgesproken in het Rengerspark in Leeuwarden op 28 augustus 2002 bij de jaarlijkse herdenking van de 168 uit Friesland afkomstige militairen in Nederlands-Indië en/of Nieuw-Guinea in de periode 1945-1962

Voorbij en verder

"Hier staan we nu, ruim 40 jaar na dato",
zo begon bij de onthulling het gedicht;
vandaag zijn wij de tiende keer gekomen
rondom dit monument, dat toen werd opgericht.

Wij kijken thans terug op deze jaren
Met woorden die wij hoorden, telkens weer,
Over herinneringen, angsten en frustraties
En't verlangen naar erkenning, dat oud zeer!

Wij voelen nog in ied're lichaamsvezel
Hoe 't was daar in die "Gordel van Smaragd":
de geur, de zon, het water, de geluiden
en het mysterie van de "Grote Stille Kracht"!

Wij denken vaak terug aan de patrouilles,
Dat ademloze lopen door de tropennacht;
de dreiging, het gevaar, het aardenanker,
de stilte, angstig, onvoorspelbaar en verdacht.

Wij horen soms de djatibamen ruisen
en vage kreten, onherkenbaar en verward,
die brengen eenzaamheid en weemoed in ons hart.

Wij zien nog steeds die grote bruine ogen
van dat verwaarloosd kind, hooguit een jaar of vijf,
uitgehangerd en totaal ontreddend,
met alleen wat lampen om z'n magere lijf.

Wij proeven weer nassi merah of pisang soeseh,

Ook papaja's, sateh gambing en djoeroek;
de smaak van onze kak's experimenten
kon ons soms bekoren, maar was vaak boesiek!

Wij zeggen, dat ons strijden in de tropen,
zo lang wij mogen leven, nooit voorbij zal gaan;
tijd heeft geen worden door de dood geslagen,
dan reikt de tijd misschien alleen verzachting aan.

Wij weten zeker dat de vele sabbats,
die hun opdracht ginds bekochten met de dood,
door ons, die leven, nooit worden vergeten;
hun inzet, gevoeld door moed en trouw, was groot!

Wij herdenken eens per jaar in stilte,
ook straks zal er weer even doodse stilte zijn,
slechts één minuut geen woorden, geen geluiden,
één ogenblik van echte aandacht voor de pijn.

Wij leggen dan met velen hier weer bloemen,
met zorg kleurrijk gerangschikt tot een ere-wacht;
dit teken van herinnerend herdenken
verschafft ons voor het eigen leven nieuwe kracht!

Wat voorbij is, is ons bijgebleven,
heer onze levensloop werd hiendoor gekleurd;
het verleden is nog steeds ons heden,
niets is uitgewist van wat toen is gebeurd.

Tien keer mochten wij hier samenkomen,
het in saamhorigheid herdenken deed ons goed,
maar soms wordt het ons toch bang te moede,
omdat wij nog niet weten hoe het verder moet.

Wat heeft de toekomst nog voor ons in petto?
Wat als onze "old soldiers" zijn heengegaan?
Wij zouden graag de fakkel overdragen
en wel met name aan de jonge veteranen.

Zij kunnen wat ons bezighoudt begrijpen,
reeds slaten sommigen van hen zich bij ons aan;
ook zij werden immers uitgezonden
en kwamen ver van huis voor't hete vuur te staan!

Maar wat de toekomst ons ook brengen moge
en hoe de historie na ons zich ontwikkelen gaat,
de mensheid moet zijn doden blijven eren
dat moet een norm zijn, waar iedereen voor staat!

't "Voorbij en Verder" blijven 't "Nu" ontmoeten
de mens op aarde staat centraal hier tussenin;
ondanks de vele vragen en frustraties,
zijn wij onmisb're schakels: ons leven heeft toch zin!

Leeuwarden 28 augustus 2002
Tekst en declamatie: Annie Steenstra

Opsporing verzocht

Sobat Poolman is op zoek naar gegevens betreffende zijn terugreis vanaf Rotterdam naar zijn huis na terugkomst in Nederland.

Op 24 juni 1950 is hij met de "Gen. JH. Mac. Rae" in Rotterdam terug gekomen.

Op 25 juni werd er gedebarkeerd en ging men met een bus uit Winschoten naar huis. Hij moest naar Exterveensekanaal. De reis was lang, want onderweg kreeg de bus twee lekke banden en was niet voorzien van een reserve wiel. Het was die dag koud en regenachtig weer. Het gebeurde volgens hem in de omgeving van Staphorst, zodat de laatsten van de inzittenden pas 's nachts thuis kwamen.

Zijn vraag is nu; wie kan zich deze reis nog herinneren na zoveel jaren. Wie kan hem hierover nog de nodige informatie geven. Dit om zijn bijgehouden dagboek te kunnen afsluiten.

Hij is ingedeeld geweest bij de 41e Z.V.E.
Info gaarne aan M. Poolman, Hertenlaan 31,
9751 GB Haren. Tel. 050-5340682.
E-mail: m.poolman@tiscali.nl

Nieuw-Guineaveteranen van het Ost. Peloton Echo compagnie Sorong/Iefman 1960/1962 zijn op zoek naar adressen van enkele dienstkameraden.

Onder andere de sergeant Akkerman, Jonkman, Luijks en Slutter, de soldaten Oberije, H. Pas, T. Takens, Van Vechel, J. van de Wak, J. van de Wal, Oosterhout.

Bijgaande foto is gemaakt tijdens de grote landingsoefening "Parang 12" via Manokwari naar Blak op landingsklep. Over de betreffende periode zijn intussen zo'n 55 namen en adressen bekend.

Contactpersoon is Remi Verreck, Schoutstraat 20, 5975 XL Sevenum. Tel. 077-4672439. E-mail: rverreck@veteranen.nl

De reüniecommissie van het 432e Bataljon Infanterie is op zoek naar de artsen dokter Knuttel en dokter Vos. Beide artsen waren in 1949 tijdelijk ingedeeld bij het 432e Bataljon in Serang (Bantam). Wie kent of kan mogelijke inlichtingen verschaffen aangaande genoemde artsen of misschien zo mogelijk kunnen zij zelf reageren.

Info gaarne aan R. Grit, secr reünie-comm., Balloo 90, 9458 TD te Balloo. Tel./Fax 0592-241361.

Nieuwe leden sinds Sobat 84

C. Koppert 1. Lua NNG	Barendrecht	H.W. van Hutten 1-1 R.I.	Gorichem
A. van der Wiel 1. Lua NNG	Westmaas	H.J. Bijl 1-5-10 R.I.	Maasdam
L. van Aken 5-10 R.I.	Rotterdam	J.P.G. van Ham 432e Bat. Inf.	Axel
D.F. Groeneberg G.R.G.	Gorichem	J. de Visser 5-3 R.I.	Wolphaartsdijk
E.J. Kortenoever 1e Reg. Lua N.O.I.	Rosmalen	G. van den Brekel MARBRIG	Tilburg
W.A. Rowaan 3-9 R.I.	Pernis	J.P.T. van Geffen 4-7 R.I.	Tilburg
A. Jacobse	Oost Souburg	S. Hoekstra N.N.G.	Assen
F. van de Heijden	Helmond	J. Talman-Dijkstra	Bolsward
J. Smit	Amsterdam	W.J. Tops	Amsterdam
C.M. Delfzenne	Krabbendijke	C.J. Ponte	Kelowna BC Canada
L. Schonewille	Ulf	H.J. Piet	Calgary AB Canada
J. Wagelaar	Kerkrade	H. Roorda 432 B.I.	Calgary AB Canada
H. Corey	Oakville (Ont) Canada	J. Smit	New Hamburg Ont. Canada
A. Miedema	Bayfield (Ont) Canada	H. Splint	Ariss Ont. Canada
B. Stam	Bowmanville (Ont) Canada	G.J.A. Kloos	Meppel
D. Vankampen	London (Ont) Canada	H. Keizer	Nijverdal
T. Vanveggel	Guelph (Ont) Canada	C.J. Pruijssers 5-11 R.I.	Sprang-Capelle
W. Venema	Brampton (Ont) Canada	R. Funck	Drunen
K. Schipper	Dordrecht	J.C. Eekels 41 P.D.A.	Haarsteeg
F.M. van Remunt	Udenhout	P.M. Kuijpers Marbrig. NNG	Waalwijk
J.A. Jasperse	Tilburg	J.F.M. Mimpfen 4-11 R.I.	Drunen
P.A.A. van de Kerkhof	Goirle	H.P. Oirbans 3-9 R.I.	Waalwijk
R.A.P. Meuleman	Tilburg	A.G. Aerts 1-3 R.I.	Elshout
C.J. Muurmans	Tilburg	Th.J. Bonants 3-11 R.I.	Waalwijk
A.D. van den Berge	Kloetinge	W.M. Dalmaijer 3-5 R.S.	Waalwijk
R. Liefwaard	's Gravendeel	C. van Dongen 5 G.R.J.	Waalwijk
H.H. Kranenborg	Blijham	F. Seegelaar 1-3 R.I.	Poppel (België)
J.G.A. van Brunschot	Tilburg	C. Paans	Hardinxveld/Glissendam
H.J. Diekerhof	Hardewijk	C.M. Dircken GRPI	Rucphen
J.W.P. Pijpers	Tilburg	J. Molenaar 1 Hupva./A./GR	Rozenburg
W. Vlaanderen	Zwolle	W.J. van Dorp 42 RVA	Rotterdam
J.E. van Waterschoot	Hulst		

Herdenking Indië-monument Enschede

De ontvangst was met koffie en cake. Aan de herdenking bij het Indië-monument te Enschede hebben honderden mensen deelgenomen, w.o. nabestaanden, oud-militairen, burgerlijke- en militaire autoriteiten.

De vlaggenceremonie werd verzorgd door enkele militairen van de vliegbasis Twenthe, terwijl het Enschede's Politiemuziekcorps de begeleidende, passende muziek verzorgde.

Na het intreden van het Vaandel volgde de gebruikelijke toespraak door de voorzitter van de Stichting.

Dhr. De Moor hield een indrukwekkende herdenkingsrede over de torpedering van het Japanse troepen(slaven)schip Yumju Maru (Junyo Maru) op 18 september 1944 ergens voor de kust van Sumatra. Van de 6500 weerloze gevangenen, waaronder geronselde Javanen en Nederlandse krijgsgevangenen, hebben minder dan 1000 personen de ramp overleefd, w.o. dhr. De Moor en Willem Punt, welke laatste ook aanwezig was bij de herdenking. Vele Koreaanse bewakers zijn met het schip ten ondergegaan. De uitgestane angsten en leed waren onbeschrijflijk, evenals de wil om te overleven!

Voor er één minuut stilte in acht werd genomen, zong Wouter Muller "Vrouwen van toen", speciaal door de zanger/gitarist voor deze gelegenheid geschreven en gecomponeerd.

ONDERSCHIEDING

Tijdens de gehouden reünie van het 432e Bataljon Infanterie op vrijdag 4 oktober 2002 in de J.W.F. kazerne te Assen werd de secretaris van de reünie-commissie, dhr. Roelof Grit, benoemd tot Lid in de Orde van Oranje Nassau.

Deze onderscheiding werd hem door, na een zeer toepasselijke toespraak door de burgemeester van de gemeente Aa en Hunze, dhr. Munnikma, voor het front van 170 reunisten, waaronder de reüniecommissie-leden en enkele speciaal uitgenodigde gasten met o.a. de kinderen en kleinkinderen en een viertal speciale vrienden, opgespeld door de burgemeester onder het toezien oog van zijn echtgenote, mevr. Grit. Haar werd namens de gemeente een boeket bloemen aangeboden.

Dhr. Grit bedankte met een enkel woord de burgemeester voor zijn goede en fijne toespraak en vertelde vervolgens dat hij toch ook echt wel de steun in het werk voor de reünie van zijn medecommissieleden in al die jaren had ondervonden. Een goede samenwerking kan heel wat tot stand brengen.

Verder werden nog bloemen aangeboden namens de reünie-commissie en reunisten en namens het personeel van de kantine "De Brammert". Ook werden nog enkele toepasselijke geschenken aangeboden.

Het was voor dhr. en mevr. Grit een zeer verrassend onderdeel in het programma.

Een reünist

Kransen gelegd bij het Indië-monument te Enschede.

Een hoornblazer beëindigde de "één minuut stilte" met de "Last Post". Hierna werd gezamenlijk het 1e en 6e couplet van ons volkslied gezongen. Aansluitend hierop werden tientallen kransen bij het monument geplaatst, w.o. VOMI en S-S R.I., het Twents/Gelders bataljon.

Na de kranslegging zongen Ester Pierweyer en Wouter Muller het "Onze Vader". Ontroerend!

Kransen gelegd bij het Indië-monument te Enschede.

(Het Indische "onze Vader" bleek een grote troost voor de vele gevangenen die in moeilijke en mensonwaardige omstandigheden werden vastgehouden tijdens de Japanse overheersing)

De voorzitter dankte allen die meegewerkt hadden aan deze herdenking.

Op veler verzoek zong Wouter Muller het indrukwekkend lied "Dit moment, dit moment"

Na het uitreden van het Vaandel defileerden alle aanwezigen langs het Indië-monument.

Aan alle deelnemers van de herdenkingsplechtigheid werd na afloop een eenvoudige lunch aangeboden.

J.K. Ensch

Herdenking Puttershoek

De jaarlijkse herdenking bij het Indië-monument op de begraafplaats "Essenhof" te Puttershoek (Gemeente Binnenmaas) vond dit jaar plaats op 20 september j.l. In de aula werden de genodigden, veteranen en belangstellenden ontvangen vanaf 14.00 uur. Na de opstelling van de Erewacht verzamelden de aanwezigen zich bij het monument.

Na de toespraken van de loco-burgemeester, wethouder Hage en de heer G. de Jong, coördinator gedenktekens van de V.O.M.I., werd 2 minuten stilte in acht genomen.

Hierna werden bloemstukken gelegd namens het Gemeentebestuur door de heer Hage, Comité Indië-monument door de heren Hensen en Wieringa, de heer Mergler, vice-voorzitter VOMI Zuid-Holland Zuid, Adjudant Falck namens 1 Divisie 7 December, leerlingen van de basisschool "De Pijler" uit Maasdam, die dit monument hebben geadopteerd.

De koraalmuziek werd verzorgd door de muziekvereniging Binnenmaas.

Na het vlag in top hijsen werden twee coupletten van het Wilhelmus gespeeld en gezongen. Na het defilé langs het monument volgde nog een informeel samenzijn in de aula.

H. Barmantlo

Overpeinzing

I.p.v. Gedachtewisseling met elkaar, kom ik tot de gedachte dat we langs elkaar aan het praten zijn.

I.p.v. De gedachte die ik had dat veteranen, gefrustreerd door de regeringen, de maatschappij en hun omgeving met hun eigen ervaringen, daar niet over wilden praten, maar wilden zorgen dat zij die na hun kwamen en gingen met hun ervaringen en wijsheid iets zouden doen.

Dat is dus niet waar en onjuist, wij veteranen trekken ons terug in onze eigen schulpjes en bouwen een muur om ons heen zo hoog als nodig is om onszelf veilig te wanen, zodat de omgeving geen invloed meer heeft op ons i.p.v. een huis te bouwen.

Het resultaat is dat iedereen, iedere keer weer opnieuw dezelfde ervaring moet ondergaan en beleven, tot dat uiteindelijk de mens ervaart dat er open en eerlijk over praten de enige oplossing is van het probleem.

Tevens dat de ervaren veteraan noodzakelijk en ook desnoods gedwongen moet worden om zijn ervaringen en belevingswereld te delen met de toekomstige generaties, en als ze komen (en ze komen en zijn er alreeds) hen moeten opvangen en koesteren.

Wij, de huidige veteranen, zijn daarin tekort geschoten en uitermate nalatig geweest. We hebben onze pijn gekoesterd en veilig gesteld, en de ervaring als uniek gepromoveerd. Zeker is dat wij de jongere veteranen niet hebben opgevangen en onze gevoelens en ervaringen niet hebben gedeeld met de jongere generatie(s), het was ons probleem en dat moesten wij alleen oplossen.

Nou.

Dat is mislukt.

We hebben alle generaties van nieuwe veteranen van ons vervreemd, door ons als grootste veteranen vereniging met maximale ervaring af te zonderen en onze gevoelens te koesteren.

We hebben nagelaten om onze zienswijze van wat goed en fout was en onze ervaringen als veteranen wereldkundig te maken aan nakomende generaties.

Door onze koestering voor deze ervaringen en leed, hebben we de nakomende generaties in de kou gezet en laten staan.

In plaats van als een goede huisvader voor de toekomstige generaties te waken voor misstanden, zoals we die zelf aan de lijve hebben ondervonden, en de politici die ons hebben uitgezonden en hebben verlaten toen de nood het hoogst was, ter verantwoording te roepen en recht en rechtvaardigheid te eisen. Wij zijn in plaats daarvan in onze beschermde ommuurde vestingen gekropen en komen er nog met hoogtij dagen uit.

Het wordt tijd dat oude veteranen, en dat zijn wij van de VOMI, onze verantwoordelijkheid oppakken en nu eens eindelijk al onze verschillen op zij zetten en zorg gaan dragen voor onze kinderen en kinds-kinderen. We moeten gezamenlijk onze verantwoordelijkheden nu eindelijk eens gaan dragen. Politici verantwoordelijk stellen voor hun keuze, zorg dragen voor de huidige generatie van veteranen en de toekomstige.

De ervaringen die wij hebben moeten niet alleen door monumenten zichtbaar worden gemaakt, want dat gaat

over, net als de dingen die voorbij gaan.

Veteranen dienen altijd en overal de politiek die hen heeft uitgezonden om verantwoording en verantwoordelijkheid te roepen, maar ook eisen. Dat is iets dat kan alleen als alle veteranen met elkaar in gezamenlijkheid (federatie verband?) voor deze belangen opkomen.

Het kan en mag niet zo zijn, dat er iemand een anders hulp inroept en hen uitzend om de klus te klaren en daarna laat barsten of veroordeelt.

Wij veteranen hebben dat allemaal gedaan en zijn min of meer na terugkomst in de kou gezet en afgedankt, door de politiek of de maatschappij die zij vertegenwoordigen. Wij hebben nagelaten of hen onvoldoende ter verantwoording geroepen. Het wordt tijd dat alle veteranen de handen ineen slaan en dat alsnog gaan doen.

Alle nooit erkende veteranen hebben daartoe het recht maar ook de plicht. We moeten eerst voor ons zelf de zaak op een rij zetten en dan alle veteranen verenigen. Daarna de politiek en de politici die ons uitzonden ter verantwoording roepen.

Dat en dat alleen kan als alle veteranen door de ervaring wijs geworden nu eindelijk de deuren naar elkaar toe eens wijd open zetten, samen gaan werken voor het belang van ons zelf en de toekomstige generaties gaan strijden. De VETERANEN NEDERLAND b.v. oprichten.

Ik wens u allen heel veel moed, wijsheid en succes toe in deze verantwoordelijkheid en dit streven

Paul Walthuis

TE WAPEN

Te wapen jongens, het is oorlog ver over zee.

Vrijwillig of gedwongen gingen duizenden jongens van nog geen twintig jaar het onbekende tegemoet. Het grote avontuur waarover zij straks op de lange winteravonden bij de warme kachel

verhalen zullen doen, lange verhalen en steeds terugkerende verhalen. Helaas voor velen heeft het niet zo mogen zijn, zij zijn al jong het zwijgen opgelegd, een zwijgen voor eeuwig. Hun bloed heeft de grond van het slachveld doordrenkt maar ook vruchtbaar gemaakt, de mooie geurende rozen en de wilde bloemen in hun pracht en praal getuigen hiervan. De echo van de stervende soldaat klinkt nog na en zal

blijven naklinken, help me, of dood kom vlug als redding niet meer mogelijk is. In de buurt van een sloom dorpje staan ze verscholen, achter een haag van groen, de kruisen, de dode van toen, de geschiedenis van duizenden jonge kinderen. De zonen van treurende moeders, moeders die hun kinderen nooit meer zagen. Moeders die geen afscheid konden nemen, die geen idee hebben waar hun kind ligt, hoe hun

kind gevallen is aan het front. Was er geestelijke bijstand? Wie hield zijn hand vast toen hij om zijn moeder riep? Wie sloot zijn ogen? Ze hoort de kreten van pijn en haar lichaam krimpt van smart ineen. Haar kind sterft dagelijks de gruwelijke dood en ze kan niets doen. Ze sluit haar vermoeide ogen en in een waas ziet ze de graven open springen, soldaten staan op, één voor één stellen zij zich op in militair gelid, het geweer aan de schouder, ze hoort heel ver weg het commando "voorwaarts" en zingend en fluitend marcheren de soldaten huiswaarts. Haar zoon, ze ziet hem, middenin, die blonde, dààr!!! Ze laat een gil en al haar emoties van vele jaren van verlangen en verdriet ontladen zich in die ene gil. Ze loopt naar het raam en denkt dat haar zoon met zijn groep

langs komt marcheren, ze steekt in een vlaag haar hand op tot een groet, hier ben ik jongen, kom vlug. Koud en hard realiseert zij zich de werkelijkheid, haar droom was bedrog. De moeder die nooit antwoord kreeg en ook nooit krijgen zal, de moeder die sterft van verdriet. Zij hoort stemmen heel uit de verte, haar zoon roept, moeder help! Ze kan geen kant op, haar voeten zitten aan de grond genageld, ze kan niet meer bidden en aan God vragen, help mijn zoon, hij is in nood. Alles is haar ontnomen, alleen het briefje van de legercommandant, Uw zoon is gesneuveld op het veld van eer, dat is alles wat ze nog heeft. Ze ziet de witte kruisen strak in het gelid zoals marcherende soldaten. Hoe graag zou zij een keer het graf willen zien, een keertje, God alstublieft, om te kunnen zeggen, jon-

gen hier is je moeder, ik ben je niet vergeten, ik denk dagelijks aan je. Ik zou God duizendmaal dank zeggen voor dat één momentje bij mijn zoon. Ze weet dat ze zich moet neerleggen bij het onafwendbare, er is geen weg terug, ze sloft naar haar eigen einde. Haar haren worden grijzer en haar gang wordt trager, ze mijmert, hoopt en bidt dat het niet lang meer zal duren. God haal mij hier weg en breng mij bij mijn zoon, dit is mijn aller aller laatste wens.

Geschreven omdat een nabestaande (broer van gesneuvelde militair) bij het gedenkteken in Wijchen zei: "nu hebben we een plek om bij stil te staan en te bidden".

Gerrit Soetekouw, Hellevoetsluis

Tempo Doeloe

De oorlog in Nederlands-Indië

Sumatra (4)

Met ingang van 1 mei 1943 vond een belangrijke wijziging plaats in de bestuursvorm van Sumatra. De tot dan toe bestaande bestuurlijke eenheid met Malakka (voorheen Brits bezit) werd opgeheven. Het 25e Japanse leger hield zowel Malakka als Sumatra bezet. Malakka kreeg per 1 mei 1943 het 29e leger als bezettingsmacht toegewezen. Sumatra het gehele 25e. Tegelijk met deze, in feite militaire versterking van de regio, vond een bestuurlijke splitsing plaats. Sumatra kreeg door deze bestuurlijke en militaire reorganisatie evenals Java, een eigen civiel bestuur onder een militair/civiele bevelhebber, die in het vervolg uitsluitend verantwoordelijk was voor Sumatra. Op 20 september 1943 vonden grote razia's plaats. Honderden Menadonezen, Chinezen, Ambonezen en pro-westerse ongelovigen, (niet moslims) werden gearresteerd, maar ook leden van de feodale Atjehse bestuursklasse (de Oelabalangs). Alles wat vriendelijk dacht over de geallieerden en de Nederlanders, en ieder die ooit met de belanda's (Nederlanders) had samengewerkt ging achter slot. Christenen en zogenaamde vreemde oosterlingen verdwenen uit de samenleving. Alleen in Koelardja werden tijdens deze september-razia's 2000 personen opgepakt. Helpers en geallieerde infiltranten en pro-Tsjoengking-Chinezen werden als vijanden van Japan beschouwd en geïnterneerd.

Landverraders heetten de gevangen genomen onderhorigen en leden van inheemse stammen en volken, Batakkers, Indische Nederlanders, Menalingers, Minangkabauers en aanhangers van de Oelabalang-partij inclusief Atjehse zelfbestuurders. Vier van deze zogenaamde ondergrondsen werden terechtgesteld, 100 kregen gevangenisstraffen van 15 jaar en langer. Van de opgepakte Indische Nederlanders, waaronder een aantal volbloed Nederlanders (totoks), executeerden de Japanners er 11. Met deze zuiveringsactie, van vermeende of werkelijke pro-Nederlandse elementen onder de bevolking, maakte de bezetter in feite de weg vrij voor de geplande Adviesraad voor Atjeh. De plannen hiervoor werden nog diezelfde bloedige 20e september aangekondigd. Deze Adviesraden, die overal in bezet Indië werden gevormd, zij het niet overal gelijktijdig, waren een onderdeel van de Japanse bestuurspolitiek, die ten doel had het betreffende bezette land op steeds verdergaande wijze te Japaniseren. De gehele maatschappij kreeg een pyramidale bestuursstructuur. Ter verbreiding van dit soort zogeheten reorganisaties en maatschappelijke veranderingen, ordenden en bundelden de Japanners in hoog tempo verenigingen, organisaties, traditionele instellingen en dergelijke. De bundelingen, centralisaties en opheffingen van bestaande leefvormen en

religieuze entiteiten gingen steeds gepaard met door de bezetters georganiseerde pro-Japanse massabetogingen, demonstraties en anti-geallieerde manifestaties. Para-militaire eenheden werden uit de grond gestampt; Heiho, Soekarela, Keibodan etc. etc., ge-centraliseerde bestuurs- en arbeidsgemeenschappen, op Japanse leest geschoeid. Tonari-kumi's bijvoorbeeld, volgden. Conferenties, lokaal en landelijk, waren orde van de dag. Daarnaast riep de bezetter allerlei hulp- en steunfondsen voor soldaten in het leven, te vergelijken met organisaties als Frontzorg in Nederland. De inheemse bevolking werd gedwongen hieraan te betalen, er propaganda voor te maken en aan sympathiebetogingen hiervoor deel te nemen. Kortom Indonesië, in ons geval Sumatra, werd gemetamorfoseerd tot een centraal bestuurde geJapaniseerde staat en georganiseerd en opgevoed in totalitaire zin. De Japanners kregen steeds meer haast, want het oorlogsgeweld naderde Indonesië en niet in de laatste plaats Sumatra. De hete adem van de nederlaag joeg de ordenaars en bezetters op. Bommen vielen, te beginnen in augustus toen Sumatra onder het bereik van de geallieerde luchtvloten kwam te liggen, op Sumatra op steden en militaire installaties. Groepjes Nederlanders en Britse commando's landden op de kust. Maar daarover in een volgende aflevering.
J. Zwaar

Reünie

4-6 R.I.

Op zaterdag 26 oktober a.s. vindt te Nieuwstadt de jaarlijkse herdenking en reünie plaats van het Indiëbataljon 4-6 R.I. (De Bokkerijders).

De dienst in de kerk van St. Johannes de Dooper, die wordt voorgedaan door Deken J.J.S. Kuijer uit Susteren, begint om 11.00 uur.

Tijdens het dodenappél worden de namen van de 21 gesneuvelden van ons bataljon genoemd en tegelijkertijd een kaars ontstoken. Ook worden alle bataljonsleden, die na terugkeer uit Indië overleden zijn, herdacht. Van hen, die dit jaar overleden zijn worden de namen gelezen en met eerbied genoemd.

De plechtigheid in de kerk wordt besloten met het Wilhelmus.

Na afloop van de H. Mis staat er in het Gemeenschapshuis een koffietafel klaar. Diegenen die aan de koffietafel willen deelnemen, dienen 8.50 Euro per persoon over te maken op postgiro nr. 094 2561 t.n.v. Reünie Comité, onder vermelding van "Koffietafel".

De tombola, verzorgd door Hans Kemmerling, zal niet te lang duren. Daarna kan men nog een tijd gezellig samen zijn.

Info bij: G.W. Robeers, tel. 0475-333511 of H. Kemmerling, tel. 045-5458572.

42e Hup. Va.

De reüniecommissie van de 42e Hup.Va. houdt haar 2-jaarlijkse reünie op woensdag 16 oktober in de Korporaal van Oudheusdenkazerne te Hilversum. Voor info kunt u contact opnemen met: Jan van Mierlo, tel. 0570-621041 of met Jan Lesterhuis, tel. 0599-610333.

O.V.W.-ers Engeland - Schotland

Hierbij een oproep aan alle Oorlogsvrijwilligers die zijn opgeleid voor diverse taken binnen onze Krijgsmacht in Engeland - Schotland - Wales en de Verenigde Staten van Amerika.

Ook in het jaar 2002 houden wij op 7 november 2002 weer onze reünie in de manschappenkantine van de Bernhardkazeme te Amersfoort.

Alle bekende adressen krijgen automatisch bericht. Zij die

geen bericht hebben ontvangen en alsnog wensen deel te nemen aan deze reünie kunnen zich melden bij: Westdijk 3, 3244 BM te Nieuwe Tonge, tel. 0187-651447. Alle reüniegegevens worden dan toegezonden

Explosievenopruimingsdienst

De reüniecommissie van de explosievenopruimingsdienst roept alle vuurwerkers, mijnenruimers, EOD-ers en munitietechnici van de KM, KL en KLU op voor haar reünie op 8 november 2002.

Wij houden deze reünie in de Sergeant Scheickkazeme te Culemborg.

Alle bekende adressen krijgen bericht. Zij die geen bericht ontvangen hebben maar alsnog deel willen nemen aan deze bijeenkomst kunnen zich melden bij de reünie-commissie EOD, Gutenbergweg 10, 4104 BA te Culemborg, tel. 0345-543300.

16e Comp.Leger Genie O.V.W.

Na onze laatste gehouden reünie in september 2001 is de reüniecommissie opgehouden te bestaan.

Wij wensen allen een goede gezondheid toe. Gaarne houden wij wel nog contact over het welzijn, c.q. overlijden van onze leden.

Het contactadres is: C. Godding, Scheierstorenstr. 5, 5037 AM te Tilburg. Tel. 013-4671854.

42 R.V.A.

De reünie van het 42e Reg. Veldartillerie wordt gehouden op 17 oktober 2002 in de Kumpulan van Huize Bronbeek te Arnhem.

Informatie bij Thom Gabriël, tel. 024-3551183 en/of bij G. Bekker, tel. 050-3131494

Hr. Ms. "Woendi"

Alle oud bemanningsleden van Hr. Ms. "Woendi" worden verzocht zich te melden bij J. Laurens (ex telegrafist Hr. Ms. "Woendi" in verband met een opnieuw te organiseren reünie op 28 maart 2002 in 's Hertogenbosch.

Aanmelden bij: J. Laurens, Meent 27, 4817 NP te Breda. Tel. 076-5713037.

E-mail: wijalau@hetnet.nl

Verslag reünie "Speciale Troepen"

Op 21 augustus j.l. hielden de oud-commando's (Speciale Troepen) uit het voormalig Nederlands-Indië hun jaarlijkse reünie op de geheel vernieuwde Engelbrecht van Nassaukazeme te Roosendaal.

Aanwezig waren een 220 personen, waaronder vele prominenten. Het openingswoord werd gesproken door kapitein b.d. J.H. Dresens, waarna de wnd. Cdt van het Korps Commando Troepen, Lt. Kol. J. Otter, een welkomwoord uitsprak en de mannen bedankte voor het vele goede werk

dat zij in het verleden hadden verricht door de commando's vanaf 1942 in Ned. Indië en Indonesië en natuurlijk niet te vergeten in Nieuw-Guinea.

Hierna werd de herdenking gehouden van de 60 gesneuvelde commando's en hun collega's, de Para's, met wie zij samen later het "Regiment Speciale Troepen" vormden om Djogja te bezetten en Soekarno en zijn regering gevangen te nemen.

De herdenking vond plaats bij het Commandomonument.

Op dit moment staan de namen van de gesneuvelde Commando's van de Tweede Wereldoorlog, Indonesië, Nieuw-Guinea en Korea.

De kranslegging werd verricht door oud-commando-parachutist, kapitein RMWO b.d., J.H.C. Ulrici en mevr. A. Westerling-Vleesch Dubois.

Na deze indrukwekkende plechtigheid, waarbij de namen van de gesneuvelden genoemd werden en de plaats waar zij gesneuveld waren, werd aangeschoven voor een voor-

treffelijke Nasi Rames. Voor de koks een "Terima kasih banyak". Verder werd de dag doorgebracht door het gezellig samenzijn, met als onderbreking de jaarlijkse K.S.T. loterij. Bedankt sponsors.

's Avonds om zes uur werd de dag afgesloten en afscheid genomen van vele oude strijdmakkers, maar wel met de belofte om elkaar het volgend jaar weer te mogen ontmoeten

Jan Krijgsman

"Sobat" als identificatie?

Een vraag die dringt na het lezen van wat voorzitter Swarte in gedachten heeft als hij schrijft over "Een nieuw monument". Het artikel is te vinden op blz. 8 in het augustusnummer van "Sobat".

Eerst even mijn gedachten rond dit thema.

De Vomi is een vereniging van oud-militairen Indië- en Nieuw-Guineagangers.

De Vomi geeft voor haar leden een blad uit onder de naam "Sobat", herkenbaar voor wie om zich heen Maleis heeft horen spreken.

Met elkaar vormt dat al 17 jaar de onderlinge band die mede door de Vomi in stand gehouden wordt. Een band die samenbindt omdat we elkaar daarin herkennen.

Zijn wij daarmee verkeerd bezig? Lopen wij als sobats van toen, rond met de pretentie dat wij boven anderen uitsteken? Ik lees de term 'hiërarchisch'. Dat moet je toch wel verzoeken als het om de verhoudingen gaat. Het is toch zonder meer duidelijk dat er eerst van een veteranen-organisatie sprake was toen de Indië/Nieuw-Guineagangers in het vaderland waren teruggekeerd. Vomi is daar één van. Samen met andere organisaties ging het om hetzelfde doel: het beleven van de gemeenschappelijkheid van wat in de jaren 1945/62 van ons gevraagd werd en vervolgens doorstaan moest worden. Dat was de gedachte aan zoveel doden, maar ook wat intussen in zoveel boeken beschreven is. Een stuk levenservaring waar je niet los van komt. Dat op evenzo vele reünies wordt herdacht en als gezamenlijke erfenis de gelederen doet sluiten.

Wat zit daar dan achter? Wat brengt deze mensen steeds weer in eigen kring bij elkaar? Daar zit een stuk geschiedenis achter. Nationale geschiedenis. Mag het: vaderlandse geschiedenis. Al die aangetreden mannen van na 1945 ging het om landgenoten. Dat waren eerst de oorlogsveteranen. Ingezet voor de oorlog tegen Japan. Om na de capitulatie van Japan Orde en Vrede te bewerken voor de volken van de archipel. Daar stond onze regering achter, dat ging heel ons volk aan. Een nationale zaak van eer. Waar maken wat koningin Wilhelmina op 7 december 1942 aan deze volken had beloofd: wij zien het als onze opdracht om u straks in een vrij land op weg te helpen naar zelfstandigheid.

Als je zo aan het nabeschouwen bent, overvalt het je dat er vandaag helemaal niets meer over is van een nationaal leger voor de bescherming van land en volk. Heel gelukkig dat het (waarschijnlijk) niet meer nodig is. Zelfs de reservisten zijn opgedoekt. Wat er aan parate hap in stand gehouden wordt, wordt waargenomen door mensen die er een beroep in zien om ingezet te kunnen worden voor oorlogshandelin-

gen. Dat doet niets af van wat tegenwoordig met vredesmissies wordt aangeduid. Er geldt wel geen krijgstuich meer en ook geen arresten voor overtredingen en nalatigheden, maar wel een discipline die een oorlog veronderstelt. Dat wordt dus gewoon de baan waar je voor kiest en het salaris en het pensioen opbrengt zoals dat ook in de maatschappij gebruikelijk is. Een dienstverband op materiële basis. Waarvan je terecht mag zeggen dat het geen vaderlands belang tot inzet heeft. Bij de inzichten die vandaag gelden, kan een landje als Nederland het gerust stellen zonder al die attributen van leger, vloot en luchtmacht. Het komt 's lands eer te na die presentatie te willen missen. Waarvan acte.

Ik kom tot een vergelijking, Van toen en nu. Toen waren het de jongens die voor een onbekend aantal jaren alles moesten achterlaten. Ze werden in de ruimen van de boten geladen om na 4 weken kennis te maken met een heel andere wereld en een taal die niemand (nog) verstond. Er stond niemand klaar die kon zeggen wat er gebeuren ging. Materiële voorzieningen van het 'doe-het-zelf-type' en grotendeels overgelaten aan de improvisatie. Niemand kon terugvallen op ervaring, laat staan dat hij wist om te gaan met vuurvliegjes en de ganzenmars over de sawahdijkjes. Wie wist er van trekbommen en prostituties langs de wegen? En van communicatiemiddelen die de afstand teniet doen, bestond nog geen notie.

Wat is de moraal van dit verhaal?

Vooropgesteld dat ik niemand het recht ontzeg om het uniform te kiezen als beroepstenu. Als het maar niet vereenzelvigd wordt met het uniform dat wij moesten aantrekken om ingezet te worden voor land en volk.

Wat mij boeit, is een moraal die plicht weet te vervullen en de consequenties ervan, desnoods met de inzet van eigen leven, niet uit de weg gaat. Dat eigen ik mijzelf en al die anderen toe die door het vervullen van hun plicht geen tijd en gelegenheid hebben gehad om ook nog over hun rechten na te denken. Die vervolgens gelaten hun weg zijn gegaan om de oneer mee te dragen van een nalatige overheid hier en het achtergelaten leed ginds.

Het is vandaag onze pretentie en dat beleven we met elkaar als we elkaar terugzien op onze reünies en in september bij ons monument, samen met onze doden. Dat recht blijven wij claimen. Samen herdenken op die eigen plek als makers in dezelfde strijd.

N. Padāng, res. Kapt. b.d. der 17e AAT

Suggestieve

Als commentaar op "Suggestieve gedachten" van de oud voorzitter VOMI Noord-Brabant West, "Sobat" Nr. 84, d.d. 04-08-2002, ben ik zo vrij als lid van deze vereniging en tevens oud voorzitter van de vergelijkbare afdeling van Wapenbroeders het volgende op te merken. Het is te suggestief om te beweren dat er binnen de VOMI stemmen zouden opgaan die tegen samenwerking zouden zijn met andere veteranenorganisaties met dezelfde achtergrond. Ik vermoed dat hier sprake is van spraak/schrift verwarring? De werkelijkheid is helaas een beetje anders. Er scheen nog niet zolang geleden, bij het huidige bestuur van de genoemde afdeling, geen enkel bezwaar te bestaan om een ieder die dat wilde als volwaardig lid toe te laten toetreden tot de VOMI. Met als motivatie dat de VOMI dan zou voortbestaan en de nieuwe leden dan de garantie zouden zijn dat o.a. de deelneming aan de herdenkingen in Roermond tot ver in de toekomst gewaarborgd zouden zijn. Dit zou dan al beslist kunnen zijn zonder de verplichting, daarover eerst een stemming door al de bestaande leden te moeten afwachten.

Gedachten

Gelukkig heeft onze nieuwe A.L.V., dhr. Dr. J.L. Swarte, mij en nog enkele andere verontruste leden, schriftelijk kunnen geruststellen dat dit nooit op deze wijze het geval zal kunnen zijn.

Nog steeds lid zijnde van VOMI Noord-Brabant West, ben ik zo vrij te stellen, dat de autonomie niet kan betekenen dat onze afdeling zijn eigen weg kan gaan bij het onderzoeken van samenwerkingsverbanden met andere veteranenorganisaties om als afdeling te kunnen overleven. Als het om suggesties gaat, helpt de oproep aan de mede leden van de VOMI Nederland "Laten we dit samen proberen" niet, zonder enige suggestie te doen hoe dit dan dient te gebeuren! VOMI heeft bij zijn oprichting de bestaande exclusiviteit bewust gezocht, uit onvrede met de inspanningen van de bestaande organisaties, betreffende de eigenheid der belangen van de oud Indië- en Nieuw-Guineagangers!

De naam VOMI zegt het al "Vereniging Oud Militairen Indië" en deze naam is bij elk streven om andere groepen van veteranen lid te maken van VOMI dus onbruikbaar.

Ik en mogelijk een meerderheid van de medeleden zijn inmiddels oud en wijs genoeg

Om te beseffen, dat alle veteranen van

Nederland hun zo moeilijk verdiende en verkregen status zeker moeten stellen en dat samenwerking en respect voor elkaar de enige voorwaarde is, om sterk te staan tegenover tegenkrachten in de maatschappij.

Dus als dhr. Neefs bedoeld dat wij allen moeten streven naar het totstandkomen van een internationaal erkende Nederlandse Veteranen organisatie, van ondenuit opgericht door alle Veteranen zelf, dan verdient dat alle lof.

We hebben reeds een door defensie opgericht V.I. "Veteranen Instituut" wat hopelijk mee wil denken hoe dit tot stand zou kunnen komen.

Ik als 76-jarige veteraan ben graag bereid, tezamen met gelijkdenkende veteranen, van alle leeftijden, hierover van gedachten te wisselen.

Waarbij ik denk, dat de specificatie van Veteranen in Nederland dringend dient te worden bijgesteld/uitgebreid naar de oud militairen welke lange tijd beroepsmatig hebben gediend doch nooit uitgezonden zijn geweest. Dit zou wellicht veel leden van WAPENBROEDERS, mede ontstaan uit "Veteranen Legioen Nederland" ook motiveren hun schouders onder dit streven te zetten.

John de Vraede

Herdenking Leiden

Verslag van de herdenking op 4 september bij het Militair Indië-monument Leiden op het voormalig terrein van de Morspoortkazeme.

Om 19.30 uur waren de 140 genodigden aanwezig in de aula van het Rijksmuseum voor Volkenkunde. Onder de aanwezigen: 45 nabestaanden; Lt. Gen. b.d., Meines; Lt. Kol. b.d. Pater van der Bol; Cdt Vliegkamp Valkenburg; Adij. Falck van de oud militairen 7 Dec. Div.; burgemeesters van Leiden; Leiderdorp en Rijnsburg; vertegenwoordigers van landelijke- en regionale militaire organisaties en plaatselijke verenigingen.

"ZIJ VIELEN MET ERE EN RUSTEN IN VREDE" Ook al is het ruim 55 jaar geleden dat Nederlandse militairen naar het voormalig Nederlands-Indië gingen, nog steeds heerst er onbegrip onder brede lagen van de Nederlandse bevolking over wat zij daar nu precies hebben gedaan. Dit was de teneur van de toespraak van J. Werter, voorzitter van de Stichting Militair Indië-monument. Daar, en nu bij het monument werden de 26 militairen uit Leiden herdacht die tussen 1945 en 1952 in Nederlands-Indië zijn gesneuveld. Volgens Werter zijn er nog steeds veteranen die over deze periode niet met hun kinderen

kunnen praten. "Maar wat iedereen daarover ook zegt, wij gingen er heen om orde en vrede te scheppen".

Hij kreeg bijval van professor C. Fasseur, hoogleraar in Leiden. Fasseur woonde in 1948 met zijn ouders en zus op Borneo, waar hij aan de vooravond van kerstmis 1948 hoorde dat er een tweede politoniele actie kwam tegen Soekarno, de toenmalige president van Indonesië.

"Nederland ging orde op zaken stellen. Immers, Soekarno was gedurende de Tweede Wereldoorlog een Japanse marionet geweest, hij was een landverrader en moest worden gestraft. Vergeet niet, dat wij zelf vijf jaren waren geknecht door de bezetter". Een jaar later leerde Fasseur de schaduwzijde van de Nederlandse acties kennen. "Ik logeerde bij familie in de Kanaalstraat in Leiden en hoorde plotseeling een hartverscheurend geschreeuw. De overburen werden ingelicht dat hun zoon was gesneuveld. Dat heeft een diepe indruk op mij gemaakt. Ik moet er steeds aan denken als ik lees dat het monument weer eens is beklad".

Volgens Fasseur was dekolonisatie uiteindelijk onvermijdelijk en onontkoombaar. "Maar dat was in 1945 nog niet zo duidelijk. Het is en was begrijpelijk dat Nederland zich na de oorlog inzetten om Indië te bevrijden van Jappenheuler Soekarno. De Nederlandse militairen deden hun plicht voor herstel van orde en vrede en een aantal bracht uiteindelijk het hoogste offer. "Zij vielen met ere en rusten in vrede".

Hierna werd de stoet gevormd om naar het monument te gaan. Kleinkinderen van bestuursleden droegen de bloemen en één droeg een plateau met daarop 6 zakjes, gevuld met aarde afkomstig van de Erevelden uit Indië. Dit zal in de loop van dit of volgend jaar een plaatsje krijgen bij het monument. Het koper-ensemble van K & G uit Leiden verzorgde de muzikale omlijsting. Na de Last Post werd 1 minuut stilte gehouden, waarna de namen werden voorgelezen van de 26 gesneuvelde militairen. Pater van der Bolt hield een korte toespraak en eindigde met het "Onze Vader". Tijdens het Wilhelmus werd de vlag gehesen en volgde de kranslegging. Tijdens het defilé werden door enkele aanwezigen nog bloemen gelegd. De erewachten bij het monument en de vlaggendragers waren leden van de Bond van Wapenbroeders en VOMI.

Ongeveer 250 personen waren op deze stijlvolle herdenking aanwezig.

A Cebal

Verenigingsnieuws

Canada

Secr. C. Lodder
303-72 Woodlawn Rd
E. Guelph, Ontario
N1H 1G7 Canada
Tel. (519)821-8395
Fax (519)821-5754

Het is hier wederom een mooie, warme zomer en onze leden zijn druk in de weer geweest met het organiseren van districtsbijeenkomsten, welke meestal plaatsvinden in de vorm van een picknick.

Picknick VOMF Canada.

Zomaar ergens in een park samenkomen en met elkaar van gedachten wisselen en soms ook nog oude herinneringen ophalen. Ieder brengt zijn eigen eten en drinken mee en zo lijkt zo'n dag meer en meer op een familiebijeenkomst en dat komt de sfeer dan ook ten goede.

De jaarlijkse picknick werd ook dit jaar weer gehouden in Rockwood Ontario en wel op woensdag 10 juli. De weergoden waren ons welgezend, want de zon scheen dat het een lieve lust was en al gauw liep de voor ons gereserveerde ruimte vol met ca. 150 personen, waaronder enkele gasten uit Zuid-West Ontario, die er een lange reis voor over hadden om dat gezellige samenzijn mee te maken.

Er was zelfs een gast uit Nederland en wel Bas Blijdorp uit Middenmeer in Noord-Holland.

De muziek zou verzorgd worden door ons lid A. Mulder, maar kort voor de opening kregen we te horen dat hij enkele dagen daarvoor was overleden. Helaas waren wij daarvan niet tijdig op de hoogte gesteld, omdat Mulder alleen woonde en er geen familie in de directe omgeving was. Zijn overlijden werd dan ook eerst met een minuut stilte herdacht.

Zo'n jaarlijkse picknick vindt altijd plaats in een ongedwongen sfeer; er wordt niet volgens een agenda gewerkt, maar ieder doet waar hij of zij zin in heeft. In de gereserveerde ruimte blijven, buiten op het veld plaatsnemen op de meegebrachte tuinstoelen, wat wandelen of gewoon niets doen. Ieder gaat zijn gang en dat is dan ook sfeerbepalend.

Als sluitstuk was er dan ook weer de tombola en zo als voorheen was Joop Huisman de ceremoniemeester daarvan. Met zijn kwinkslaggen kreeg hij de lachers op z'n hand en wee degene, die wel het goede nummer had, maar wat vertraagd reageerde.

Al met al een zeer geslaagde dag, waarop de organisatoren met trots op terug kunnen zien. Het zou mooi zijn als meer leden deze dag zouden kunnen meemaken, maar door de enorme afstanden is dat voor de meesten niet te verwezenlijken, vandaar de districtsbijeenkomsten.

De jaarlijkse ledenvergadering zal dit jaar plaatsvinden op 16 oktober en in tegenstelling tot vorige jaren zal deze nu worden gehouden in een gloednieuw gebouw en wel in The Garden Banquet & Convention Centre, even

buiten Brampton Ontario. Dit is centraal gelegen en gemakkelijk per auto bereikbaar.

In het decembernummer brengen wij u een volledig verslag van deze jaarvergadering nieuwe stijl.

Gerard Lodder

Drenthe/Groningen

Secr. J. Plat
Sassenbergen 71
9531 CW Borger
Tel. 0599-235666
E-mail: jplat476@freeler.nl

De kop van het nieuwe seizoen is er weer af. Op 25 en 26 september j.l hebben we de veteranendagen op de Joh. Postkazerne in Havelte al weer gehad.

Op het moment van schrijven zitten we nog volop in de voorbereidingen. De eerste aanmeldingen komen al met stapels binnen en we hopen dat deze dagen weer tot een goed begin van het komende winterseizoen zullen mogen leiden.

Er is gedacht eens een heel ander programma voor deze dagen te moeten volgen en het bestuur hoopt er in geslaagd te zijn u een mooie dag te hebben doen beleven.

Mocht u niet tevreden zijn, of een opmerking willen maken, vertel het uw bestuur dan eens. Met een briefje naar het secretariaat mag u het ook doen. We willen beslist graag met uw wensen, tenminste als het mogelijk is, rekening houden. Wij zitten er tenslotte voor u.

Nu volgt Assen nog. Op vrijdag 1 november a.s. ontmoeten we u daar graag met een ander programma. Mocht u om de één of andere reden vergeten zijn u aan te melden, probeer het dan toch nog maar eens met een telefoontje naar het secretariaat. Als het even kan wordt er nog naar een stoel voor u gezocht.

In "Sobat" Nr. 84 van juni j.l. hebben wij gesproken over een idee dat bij het bestuur zo maar op kwam borrelen. Zou het in de komende winterperiode ook mogelijk zijn een expositie te houden van spullen afkomstig uit onze diensttijd en meegenomen uit Indië? Als het even kan met wat festiviteiten daar om heen. Het is zo maar als een gedachte binnen het bestuur ontstaan, hebben we gezegd. Wel nu, de gedachte zal nu toch wel uitgewerkt moeten worden. Direct na het verschijnen van het vorig nummer van "Sobat", kwamen de eerste aanmeldingen en ideeën al binnen. Als dit zo blijft doorgaan, kan dit nog wel eens een hele leuke happening gaan worden. U twijfelt nog? Niet langer doen. Spontaan met één van de bestuursleden bellen en zeggen dat u ook op de één of andere manier wat hebt in te brengen. Niet langer wachten nu. Hoe eerder er concreet aan deze expositie gewerkt kan gaan worden, hoe beter. Nogmaals, beslist doen.

De eerste gezellige bijeenkomsten die georganiseerd worden zijn in:

Afdeling Assen.

Op woensdag 16 oktober a.s. wordt u verwacht in restaurant "De Aanleg" te Deurze. Voor inlichtingen moet u even bellen met secr. B. Visscher, Assen, tel. 0592-346020.

Afdeling Hoogeveen.

Een eerste gezellige middag op donderdag 10 oktober a.s.. U heeft het waarschijnlijk ook wel gelezen. De "Mauritshof", de plaats waar u altijd werd ontvangen is afgebrand. Even goed op uw persoonlijke uitnodiging letten dus waar u deze keer zult worden ontvangen. U kunt ook bellen met secr. R. Bremer, Hoogeveen, tel. 0528-265337.

Afdeling Meppel. Hier ontvangt men u weer graag in restaurant "Scholtmeijer" in Havelte, u wel bekend. Op **woensdag 13 november a.s.** vindt hier dan de eerste gezellige middag plaats. Voor inlichtingen bellen met secr. E. de Leeuw, Meppel, tel. 0522-251373.

Afdeling Z.O. Drenthe (secr. Dalen). De start van het nieuwe seizoen is hier op **donderdag 7 november a.s.** Als altijd weer aan de Hoofdstraat bij de kerk in restaurant "Cornelis". Inlichtingen: mevr. Anneke v.d. Vis, Dalen, tel. 0524-552295. Overal harte-lijk welkom en alle middagen beginnen om 13.30 uur. Om de kosten te drukken en ook voor de gezelligheid na-

tuurlijk, graag een prijsje meenemen voor de verlotingen. U mag er op rekenen dat het weer een gezellig seizoen zal gaan worden.

Jan Plat

De Veluwe

Secr. H.G. de Ruyt
Klein Haversteeg 27
6717 GZ Ede
Tel. 0318-690510

De vakanties lopen alweer naar het einde toe, dat wil niet zeggen dat er na de zomervakantie iedereen weer thuis is. Natuurlijk niet, want er is ook nog een najaarsvakantie en daar zullen nog heel wat veteranen gebruik van maken en hopende dat dit met minder regen gepaard mag gaan.

Maar op 9 oktober rekenen wij weer op een goede opkomst aan de Wolweg te Stroe en zien uit naar het optreden van de voordrachtkunstenares Mevr. Jaques uit Lunteren. Zij vertolkt haar voordrachten in het Lunters dialect. Daarna op 27 november a.s. onze eindejaars-diner in de Gen. Spoorkeizer te Ermelo. Ontvangst tussen 10.00 en 10.30 uur. Noteer deze datum nog even. Wij als bestuur verwachten een grote opkomst.

Ook kunt u zich nog herinneren van 2001 voor het schrijven van een limmerik. Er zijn heel mooie binnen gekomen, maar niet genoeg. Ik weet zeker dat er nog sobats zijn die vergeten zijn een limmerik in te leveren. U kunt dat nog doen en deze inleveren op deze 2 dagen, te weten 9 oktober en 27 november. DOEN/ echt DOEN.

Tenslotte wil het echtpaar Otten uit 't Harde een ieder bedanken voor de felicitaties op hun 50 jarig huwelijksfeest op 16 juni jl.

J. Hoevelaken

Flevoland

Secr. Oevergriend 13
1356 EA Almere
Tel. 036-5318672

Of het nu vakantieperiode is of niet, de "Grote Manitou" kan ons kennelijk niet vergeten. Als een donderslag bij helde-

re hemel kwam de droeve tijding dat onze zeer positieve sobat Jacob van Boven was overleden. Op 18 mei j.l. tijdens de bijeenkomst in Dronten hebben wij samen nog overleg gepleegd in verband met een bijeenkomst in Emmeloord. Zo word je op een keiharde manier met de neus op de realiteit gedrukt. Wij hebben onze langste "diensttijd" er op zitten. Jacob diende bij het 2e Mitrailleur Bataljon in Indië, waarvoor hij zich inzette voor bijeenkomsten, alsook de dodenherdenking op 4 mei in Emmeloord. Wij hopen dat hij alle rust moge vinden en wensen hem Selamat Jalan op zijn laatste "patrouille". Voor alle nabestaanden veel kracht en sterkte bij dit grote verlies.

Op 3 augustus j.l. hadden wij ondanks de vakantie toch een behoorlijke opkomst in onze Tangsi "Kolkzicht". Na een welkom en een hommage aan de voorzitter (hij was aan het laatste kwartaal van zijn eeuw begonnen), kwamen allereerst een paar zaken aan de orde en werden ter overweging mee gegeven. Wij kunnen er gewoon niet omheen, maar het ouder worden laat zich helaas gelden, de wil is er wel maar de corpus gaat steeds meer protesteren. Onze "Moeder Minke", het "culinaire brein" achter de voortreffelijke lunches, stopt aan het eind van dit jaar, het wordt (is) te zwaar. Ook voor Diny en Piet v.d. Berg wordt het gesjouw etc. voor bingo en loterij moeilijker, zeker als er geen auto meer is, dan komt hier een eind aan. Voor Riet, onze trouwe "Bar-fee" sinds mensenheugenis geldt hetzelfde, de tijd slaat toe ... helaas.

De dodenherdenking en het Lief & Leed gebeuren werden besproken. Wij komen op 14 september op dit alles terug en hopen op positieve reacties. Na deze lange inleiding werd de bijeenkomststrijd, na eerst een laving van de inmiddels dorstige kelen, "verwoed" ingezet. Alles verliep volgens plan en mochten wij om ± 16.00 uur weer terug zien op een positieve dag.

Het geplande "Eindoffensief" op 21 december kan helaas niet doorgaan. Wij kunnen dan niet beschikken over Tangsi "Kolkzicht". Misschien dat 9 november wat later wordt om de leemte te overbruggen. U wordt hierover uiteraard geïnformeerd.

Voor 2003 zijn in principe voor Tangsi "Kolkzicht" de volgende zaterdagen gepland: 11 januari / 22 februari / 12 april / 24 mei / 28 juni / 9 augustus / 13 september / 25 oktober / 13 de-

ember. Of dit mag slagen hoort u tijdig.
Dit was kort maar hevig Selamat jalan.

Frits Frantzen

Friesland

Secr. Drostlaan 68
8303 EE Emmeloord
Tel. 0527-616717
E-mail: h.j.leeman@hccnet.nl

Op 15 augustus j.l. waren wij aanwezig bij de onthulling van een monument ter nagedachtenis aan een vijftal gesneuvelde sobats uit de gemeente Heerenveen. Een commissie onder leiding van Foppe de Boer heeft zich hiervoor ingespannen en in samenwerking met het gemeentebestuur is bij het plantsoen van het Gashoudersplein een fraaie plaquette geplaatst.

De commissie heeft eer van zijn werk en een woord van dank aan het gemeentebestuur is hier zeker op zijn plaats.

Voor een verslag zie elders.

Als bestuur stellen wij deze activiteiten erg op prijs. Ondertussen zijn elders in Friesland tal van gedenktekens geplaatst ter nagedachtenis aan omgekomen sobats. Welke plaats volgt? Weet u niet hoe dit aan te pakken? Er zijn diverse sobats die dit bij de hand hebben gehad, zij willen u graag van advies dienen.

Als u dit blad onder ogen krijgt is een aantal activiteiten van onze vereniging al weer verleden tijd. Dat betreft dan de herdenking in het Rengerspark op 28 augustus en de weduwebijeenkomst op 12 september op de vliegbasis. Voor de nieuwe leden en ook voor hen die het niet meer weten hieronder nog even een lijst van de volgende bijeenkomsten:

- 22-10-2002 regiobijeenkomst NO-Friesland te Wouterswoude.
- 12-11-2002 regiobijeenkomst ZW-Friesland te Koudum
- 21-01-2003 regiobijeenkomst ZO-Friesland te Heerenveen
- 18-02-2003 regiobijeenkomst regio Leeuwarden op de vliegbasis
- 18-03-2003 regiobijeenkomst NW-Friesland te Sint Annaparochie
- 08-04-2003 Ledenvergadering vliegbasis Leeuwarden
- De data 18-02-2003 en 08-04-2003

zijn nog niet definitief en kunnen nog gewijzigd worden. Van de bijeenkomst in de regio waar u woont en van de ledenvergadering krijgt u persoonlijk bericht. Verder bent u welkom op al onze bijeenkomsten.

Henk Leeman

Onze voorzitter Klaas Swart heeft op 9 september de bestuursvergadering niet alleen weer bijgewoond, maar zelfs op de voor hem gebruikelijke wijze voorgezeten.

Ook op de laatste woensdag in augustus was hij aanwezig bij de herdenking bij ons monument in het Rengerspark te Leeuwarden, waar hij namens VOMI Friesland de krans legde. We hopen dat hij nog lang door mag gaan met zijn werk voor onze VOMI.

Veteranen kijken over grenzen!

De Bond van Wapenbroeders Midden-Friesland nodigt ook VOMI-leden uit voor de volgende happenings op de Vliegbasis Leeuwarden.

Maandag 18 november 2002: kapitein D. Postma van de K.L. spreekt over "veteranen dienstverlening".

Maandag 17 maart 2003:

Klaverjasavond, Maandag 14 april

2003: Sgt P. Beimers van 111

Pantsergenie Compagnie te Wezep

houdt een lezing over Kosovo.

Alle avonden beginnen om 19.30 uur.

In verband met de toegang tot de basis een week tevoren opgeven bij B.

Beimers, Jelle Brouwerwei 6, 8915 KA

te Leeuwarden, Tel. 058-2134404.

Limburg

Secr. L.C. Zeguers

Zonstraat 118

6463 AE Kerkrade

Tel. 045-5454013

Herdenking sobats op 7 september 2002 te Roermond

Het was weer een aangrijpende plechtigheid waaraan door veel sobats en begeleiders aandacht werd besteed.

Het geheel werd, zoals in alle voorgaande jaren, op uitstekende wijze door ceremoniemeester Ton Jorna geleid.

Dank vooral ook aan VOMI Limburg-vrijwilligers die de laatste jaren ondersteuning verlenen bij het plaatsen van stoelen en tenten op het terrein. Dit jaar ging het om 11 tenten en, schrik

niet, 6000 (zesduizend) stoelen. Dank aan hen die dat nog kunnen en willen doen. Wij hopen ook de komende jaren nog op hun spontane medewerking te kunnen rekenen.

We beseffen echter ook dat met het toenemen der jaren de mogelijkheden, vaak, snel, minder worden.

Voor genoemde werkzaamheden waren zij op 5, 6 en 9 november in de weer, terwijl op 7 september dezelfde krachten ingezet werden om de zogenaamde ordedienst te verzorgen. Nog steeds komt het voor dat sobats blijkbaar niet weten dat het mogelijk is om voor deze herdenking een zitplaats aan te vragen. Dit geldt uiteraard voor hen die slecht ter been zijn. Let daarom goed op de berichten hieromtrent in onze "Sobat" en in "Checkpoint".

De gezondheid van onze secretaris Lei Zeguers gaat gelukkig vooruit en hij dankt hierbij al diegenen die op enigerlei wijze van hun medeleven blijk hebben gegeven en spreekt tevens de hoop uit zo spoedig mogelijk weer zijn werkzaamheden in de VOMI te kunnen hervatten.

Inmiddels heeft ons bestuur gevolg gegeven aan de uitnodiging voor bezoek aan de 55e reünie van het Limburgs OVW-bataljon 2-13 R.I. in de Frederik Hendrikkazerne te Blerick.

Wij werden er, evenals in voorgaande jaren, weer bijzonder hartelijk ontvangen.

Ook hier is Ton Jorna de gastheer. Wij mochten tevens nog enkele nieuwe leden aan ons bestand toevoegen. Er heerste, zoals altijd, een bijzonder prettige sfeer.

Tevens is het bestuur van VOMI Limburg uitgenodigd, zoals reeds enkele jaren gebruikelijk is, om op 11 november 2002 deel te nemen aan de viering van de nu 84e verjaardag van het einde van Wereldoorlog I in Maasmechelen (België).

Veteranenbijeenkomst

Op dinsdag 5 november 2002 wordt de laatste bijeenkomst van dit jaar gehouden en wel in het Cultureel Centrum "Herteheyen", Putkamp 3 te Herten.

Zoals gebruikelijk wordt begonnen om 14.00 uur en eindigt uiterlijk om 17.00 uur.

De bijeenkomst is vrij toegankelijk voor leden, maar ook voor niet-leden.

Th. Moas

Noord-Brabant Oost

Secr. J. v.d. Ham
De Kraan 60
5056 EC Berkel Enschoot
Tel. 013-5400380/Fax 013-5400381
E-mail: voml.nbo@veteranen.nl

Einde zomerperiode.

Het is eind augustus als we dit schrijven. Hopelijk heeft u een paar goede maanden gehad.

Het bestuur heeft in juli, samen met de partners, een gezellige middag doorgebracht in de zomerse tuin van de voorzitter en heeft daarna van een Indische maaltijd genoten; dit om elkaar eens een keertje te ontmoeten, zonder het speciaal over de Vereniging te hebben, maar dat lukte maar ten dele.

Kort daarna is toch weer een bestuursvergadering gehouden, want er zijn altijd zaken te bespreken en af te handelen, vakantietijd of niet.

Er is gestart met een mailing in het streekpostgebied Tilburg om te trachten ons ledental op peil te houden, want het aantal overledenen neemt helaas toe. Als deze eerste zending succes oplevert, wordt deze naar andere regio's uitgebreid.

De voorbereiding voor de volgende regiobijeenkomst heeft tot resultaat, dat in september in Waalwijk een bijeenkomst heeft plaatsgevonden. Ook in oktober zal weer ergens in ons gebied een bijeenkomst zijn geweest. Bijzonderheden daarover leest u in het eerstvolgende nummer.

Degenen, die voor de groepsfoto hebben geposeerd, tijdens de excursie naar Best op 24 mei j.l. en die prijs stellen

Bezoek aan museum bevrijdende vliegers te Best.

op deze foto, kunnen dit aan de secretaris kenbaar maken. Wij zullen dan voor toezending zorgdragen. Kosten zijn daaraan niet verbonden.

15 augustus: capitulatie Japan/Herdenking Gevallen

Wij zijn dit jaar op enkele plaatsen vertegenwoordigd geweest bij de herdenking, die, gelukkig voor velen van ons, wat meer aandacht begint te krijgen.

Zonder andere plaatsen hierbij te kort te willen doen, is de herdenking in Geldrop, die nu voor de 4e keer plaatsvond, uitgegroeid tot de grootste in onze regio. Enkele honderden vertegenwoordigers van verschillende bevolkingsgroepen waren hier aanwezig. Het Molukse koor Nār Ewaw zorgde voor een sfeervolle muzikale omlijsting. De gemeente had wederom gezorgd voor een grote tent in de nabijheid, waar na afloop weer veel oude contacten konden worden onderhouden bij een redelijk geprijsde Indische schotel en een gemeentelijke verfrissing. Het Eindhovens Dagblad had vooral een interview met onze voorzitter en schonk ook fotografisch aandacht aan deze bloemlegging.

In Vught en Eersel werden door de afgevaardigden van onze vereniging eveneens bloemstukken gelegd, waarvoor wij hen hiervoor hartelijk willen bedanken. Het zijn de leden, die dit alles mogelijk maken.

Herdenking Indië-slachtoffers in Vught.

Ruim vijftig oud-strijders en belangstellenden hielden op 15 augustus bij het Indië-monument in Vught de jaarlijkse herdenking voor de Indië-slachtoffers, 57 jaar na de capitulatie van Japan. Tijdens de sobere plechtigheid was er speciale aandacht voor de drie Vughtenaren, J. van Laarhoven, J. Verbiezen en J. Teunissen, die in Indië als militair sneuvelden.

Na het leggen van de vele bloemstukken door oud-strijders, familieleden en burgemeester J. de Groot, werd een minuut

Monument Eersel met trompettist.

stille in acht genomen, waarna de Nederlandse vlag bij het monument werd gehesen.

Vught was één van de 101 gemeenten, die op 15 augustus, op verzoek van het Indische Platform, de capitulatie van Japan herdacht. „Ik heb in Indië gestreden en voor mij is deze dag ontzettend belangrijk“, zegt de 75 jarige P. Peters uit Vught. „Hoewel Nederland op 5 mei massaal bevrijdingsdag viert is voor mij, als oud-strijder, de oorlog pas op 15 augustus 1945 beëindigd, met de capitulatie van Japan“

Peters beseft dat het aantal oud-strijders dat de Indië-slachtoffers gedenkt jaarlijks minder wordt. „Maar ik hoop oprecht dat de jongere generatie dat over gaat nemen. Want herdenken is immers bezinnen en nadenken over de waarden van het leven“ (Bron: Brabants Dagblad)

Indië-monument in Oss

Inmiddels hebben in Oss besprekingen plaatsgevonden om tot realisering van een Indië-monument in Oss te komen. In het volgende nummer hopen wij u daar iets meer over te kunnen vertellen.

Herdenking in Eersel

Op 15 augustus kwamen in Eersel zo'n 150 Indië-veteranen en Indische Nederlanders bijeen om het monument aldaar de capitulatie van Japan te herdenken.

In zijn welkomstwoord werd ingegaan op het leed en de ontberingen van de Nederlanders tijdens de Japanse bezetting. Velen zijn daarbij in de concentratiekampen en de krijgsgevangenenkampen omgekomen.

Samen met de Indië-veteranen delen zij de herinnering aan een prachtig land, waar na de Japantijd nog veel

strijd moest worden geleverd om een algehele chaos te voorkomen en ook ter bescherming van de daar wonende Nederlanders.

Deze herdenking was georganiseerd door veteranen uit de gemeente Eersel en Veldhoven, maar ook van de omliggende plaatsen waren velen naar Eersel gekomen. Een veteraan uit Veldhoven gaf in een gedicht een treffend beeld van wat de "jongens" daar toen hebben beleefd, waarna een broer van één van de gesneuvelden een indrukwekkend gedicht voordroeg.

Eén van de aanwezige Indische Nederlanders onderstreepte het belang van deze gezamenlijke bijeenkomst en hij hoopte dat dit jaarlijks herhaald zou worden. Nu wij allen wat ouder beginnen te worden, zei hij, is een reis naar Den Haag voor velen van ons te ver. De Indische Nederlanders willen in de komende jaren graag bij de voorbereidingen betrokken worden.

Er werden kransen en bloemstukken gelegd door de volgende instanties en verenigingen: Veteranen van de gemeente Eersel; Comité Indië-veteranen Veldhoven; Gemeentebestuur van Eersel, VOMI Noord-Brabant Oost; 4-5 mei stichting; alsook door vele familieleden van de omgekomen militaire- en burgerslachtoffers. Na het blazen van de Last Post werden 2 minuten stilte in acht genomen, waarna deze indrukwekkende bijeenkomst werd afgesloten met het zingen van het Wilhelmus.

J. van der Ham

Noord-Brabant West

Secr. J.A. de Bruijn
Schuivenoord 89
4707 XN Roosendaal
Tel. 0165-551214
E-mail: j.de.bruijn@home.nl

Zomerkoffietafel te Zevenbergen

Op dinsdag 16 juli j.l. is er door ca. 75 personen deelgenomen aan de tweede zomerkoffietafel in de zaal van onze sobat Wim Aarts te Zevenbergen. Onze tweede voorzitter, dhr. P. Nefs, opende deze bijeenkomst en zoals aan het begin van elke bijeenkomst, werden onze overleden sobats herdacht. Aansluitend gaf hij uitleg omtrent de geplande najaarsactiviteiten, wenste ieder een smakelijk eten, een gezellig samenzijn gecombineerd met de bekende loterij.

Dat alle personen reeds om 10.30 uur al aanwezig waren lag wel in de lijn der verwachting, ondanks dat de planning 11.00 uur was.

Deze dag werd niet alleen in een vriendelijke, maar vooral in een kameraadschappelijke sfeer doorgebracht.

De Brabantse koffietafel, was zo als vanouds, weer bijzonder goed verzorgd door de familie Aarts en het bedieningspersoneel, tevens werd er dank uitgesproken aan hen die meegewerkt hadden om deze dag te doen slagen. Hulde aan allen!

Omstreeks 16.30 uur ging ieder weer tevreden huiswaarts.

Bijeenkomst te Bergen op Zoom

Op woensdag 21 augustus j.l. kwamen we bijeen in zaal Rozenoord te Bergen op Zoom voor onze eerste najaarsbijeenkomst. Er waren 83 personen aanwezig, waarvan 23 dames.

Onze voorzitter, dhr. J. Malipaard, opende deze bijeenkomst en werden onze overleden sobats herdacht. Aansluitend verstrekte hij diverse informatie van algemene aard en wenste allen een gezellige middag toe. Voorts werd deze middag in de bekende gezellige sfeer voortgezet, waarbij de loterij en de versnaperingen niet ontbraken. Omstreeks 16.30 uur ging ieder weer tevreden huiswaarts.

Pauselijke onderscheiding

Op zondag 25 augustus j.l. werd aan onze sobat Ton Bruglemans uit Roosendaal tijdens de Eucharistieviering in de St. Jan Kerk te Roosendaal, de Pauselijke Onderscheiding Pro Ecclesia et Pontifice uitgereikt.

Het opspelden van de pauselijke onderscheiding.

Deze onderscheiding werd hem opgespeld door zijn echtgenote Angèle, on-

der toezienend oog van de pastoor en in aanwezigheid van een 20-tal sobats.

Deze onderscheiding werd hem begiftigd voor zijn vele jaren van inzet voor de St. Jan-parochie. Zijn inzet voor de medemens in zijn parochie is een scala van werkzaamheden die wij niet allemaal kunnen vermelden. Toch willen wij u er een paar niet onthouden: o.a.

- Assistentie verlenen bij de normale kerkdiensten.
- Het verzorgen van de Avondwake's – uitvaarten en Begravenissen.
- Het opstellen van het dienstrooster van de lectoren.
- Vice-voorzitter van het kerkbestuur
- Het bijwonen van het liturgisch-beeraad.

Dit alles is mogelijk geweest door meer dan 100% medewerking van zijn echtgenote Angèle. Zo ook bij zijn werkzaamheden als Voorzitter van de Reüniecommissie van de 35e Hupva. Namens alle leden van onze vereniging, VOMI Noord-Brabant West, feliciteren wij hem met deze zeer mooie onderscheiding.

Jac. De Bruijn

Noord-Holland

Secr. A.J. Bouterse
Lindenlaan 110
1741 TX Schagen
Tel. 0224-215621
E-mail: ad.bouterse@12move.nl

Wijziging secretariaat

In verband met zijn gezondheidstoestand heeft Nico Kuyt helaas met onmiddellijke ingang zijn werkzaamheden als secretaris van onze vereniging moeten beëindigen. Wij danken Nico voor alles wat hij voor de vereniging heeft gedaan. Gelukkig was het pas tot het bestuur toegetreden lid Ad Bouterse bereid het werk van Nico over te nemen. Het secretariaat luidt vanaf heden (Zie boven)

Activiteiten

Helaas heeft Noord-Holland in de

"Sobat" onder verenigingsnieuws een aantal malen een lege plek gelaten. Dat wil echter niet betekenen dat er in 2002 geen activiteiten hebben plaatsgevonden in het seizoen 2001 - 2002. In dat seizoen vonden de volgende activiteiten plaats:

4 okt. 2001 in Jansheeren te Heemskerk; 7 nov. 2001 in kantine Rohda te Amsterdam; 28 nov. 2001 in de Rode Leeuw te Schagen en 15 april 2002 in Jansheeren te Heemskerk, waar de jaarvergadering plaats vond.

Voor het seizoen 2002/2003 staan de volgende bijeenkomsten gepland:

23 oktober 2002 voor de leden in het Gooi in Rest. "De Witte Bergen", Rijksweg 2, 3755 MV te Eemnes. Tel. 035-5395800.

18 november 2002 voor de leden in Haarlem en Kennemerland in zaal "Jansheeren", Kerkweg 45-47, 1961 JB te Heemskerk. Tel. 0251-257485.

5 februari 2003 voor de leden in Amsterdam en omstreken in de kantine van de korfbalvereniging Rohda op sportpark "Ookmeer" (zijstraat van de Troesstralaan) te Amsterdam-Osdorp. Tel. 020-6110416.

16 februari 2003 voor de leden in de kop van Noord-Holland in het restaurant "De Rode Leeuw", Markt 15, 1741 BS te Schagen. Tel. 0224-212537

Aanvang alle bijeenkomsten 10.30 uur.
Kosten 10.00 Euro per persoon.
E. Pereboom

Overijssel

Secr. H. Vos
Dr. V.d. Zandstraat 57
7545 EJ Enschede
Tel. 053-4313859.

Van de voorzitter

Nu het programma voor het tweede deel van het jaar 2002 reeds is begonnen zult u bemerkt hebben dat het bestuur weer een aantrekkelijk en variabel programma heeft kunnen samenstellen. Wij zijn hier in de voorgaande maanden en ook in de vakantietijd nogal mee bezig geweest om alles met artisten en accommodatie te regelen. Als voorzitter van VOMI-Overijssel ben ik nog niet zolang met deze functie belast, maar als 'broekie' heb ik onderhand gemerkt dat je als een soort 'superviser' de vinger aan de pols moet

houden. Beter gezegd: je moet ze achter de vordden zitten". Dat is me tot nog toe aardig gelukt, gezien het resultaat van de gemaakte afspraken. Tijdens onze ledenvergadering van 28 april j.l. te Holten/Dijkerhoek hebben wij als bestuur voorgesteld, door het uitvallen van één onzer bestuursleden, met zeven man het bestuur van VOMI-Overijssel te vormen en daarmee door te gaan. In de praktijk blijkt nu dat wanneer er, zoals pas is gebleken, de voorzitter en de secretaris door een fysiek mankementje tijdelijk uitvallen, de werkzaamheden wel erg sterk op de overige bestuursleden worden afgewenteld.

Wij zouden daarom graag in contact komen met leden die wel iets zien in een bestuursfunctie. Wij zoeken dus enkele mensen die met ons mee willen denken en werken om een sterk bestuur in stand te houden. Denk er eens over na en geef je op als kandidaat-bestuurslid. Wij kijken er naar uit. Om het ledental van onze vereniging wat op te schroeven zijn wij gestart met een ledenwerfactie. Wij zijn in het bezit van tientallen namen en adressen van oud-militairen die nog geen lid zijn van één of andere veteranenvereniging. Deze zullen door ons schriftelijk worden benaderd en tevens worden uitgenodigd op één van onze bijeenkomsten. Hopelijk kunnen wij met deze actie een aantal nieuwe leden inschrijven, zodat VOMI-Overijssel een sterke vereniging blijft.

Misschien ten overvloede wil ik u er nogmaals op wijzen dat de bijeenkomsten van onze vereniging uitsluitend in de "Sobat" bekend worden gemaakt. U ontvangt geen persoonlijke uitnodiging meer, dit om de kosten te drukken.

A.W. Scholten (voorzitter)

Van de secretaris

In de "Sobat" van aug. jl. is een foutje gesloten v.w.b. de bijeenkomst in café-restaurant "De Viersprong" in Nieuwleusen met het optreden van het "Swolle Trio". Deze bijeenkomst vindt plaats op **26 november 2002** en niet zoals vermeld op 30 oktober 2002. Onze nieuwjaarsbijeenkomst vindt plaats op 22 januari 2003 en wordt gehouden in café-restaurant "Hoogspel", Bornestr. 1 te Ambt Delden. Neem hier goede nota van. Zijn er onder ons nog leden die nog in

het bezit zijn van N.S. dagkaarten en deze waarschijnlijk niet zullen gebruiken, stuur deze kaarten dan naar de secretaris of één van de andere bestuursleden. Wij kunnen andere leden er een bijzonder plezier mee doen, bijvoorbeeld voor het bezoeken van zieke sobats of voor het bijwonen van bijzondere bijeenkomsten van VOMI-Overijssel. De dagkaarten die tot de geldigheidsdatum niet gebruikt zijn worden door mij opgestuurd naar de S.D.V., evenals vorig jaar gebeurd is. De S.D.V. krijgt het geld wat met deze kaarten gemoed is retour van de N.S. Dus geen verspilling van dit geld. Het bestuur is momenteel bezig met een wervingsactie via de media, t.w. RTV Oost en diverse dagbladen om het ledental wat op te schroeven. Ook zullen oud-militairen schriftelijk benaderd worden om zich aan te melden bij VOMI Overijssel. Wij als bestuur hopen dat deze actie ons een aantal nieuwe leden zal opleveren.

H. Vos

Rectificatie

VOMI Overijssel.
In "Sobat" nr. 84, augustus jl., pagina 25 1e kolom, is de bijeenkomst in café-restaurant "De Viersprong" te Nieuwleusen vermeld op 30 oktober. Dit moet zijn dinsdag 26 november 2002. Hiervoor de excuses van de redactie voor de verkeerde datum aankondiging.

Utrecht en 't Gooi

Secr. A.J.B. Martens
Chico Mendessstr. 67
3573 AW Utrecht
Tel./Fax: 030-2716895
E-mail: sobatam@uwmet.nl

Op zaterdag 14 december 2002 wordt onze jaarlijkse herdenking op de begraafplaats St. Barbara, Prinsesselaan 2 te Utrecht gehouden. Ontvangst is om 13.30 uur in de aula. Om 14.00 uur is er het welkomstwoord door de voorzitter. De herdenkingstoespraak wordt gesproken door mevrouw Francis Zuiddwegt.

De muzikale omlistung wordt verzorgd door het oudste 'Harmonie Orchest Utrecht'.

Op 9 september jl. werd sobat H van Wakeren 80 jaar en wilde dat vieren met al zijn vrienden en kennissen, maar ook met zijn sobats. Zijn echtgenote memoreerde in een toespraak dat hij een moeilijke tijd achter de rug had en ze dankbaar waren dit met nog zo velen te kunnen vieren. Het was echt gezellig en er was aan alles gedacht tot een uitgebreid koud buffet toe. En nu op naar de 100 jaar Henk.

Dank voor de uitnodiging namens alle aanwezige sobats.

Verjaardagsfeestje met o.a. de aanwezige bestuursleden van VOMI Utrecht en 'I Gooi'.

De vakantieperiode is weer voorbij, alhoewel de meeste van ons altijd vakantie hebben, echter het is toch een stille periode. We zoeken naar een mogelijkheid om toch iets te organiseren om bij elkaar te komen en doen een beroep op een ieder die ideeën heeft om dit te verwezenlijken.

In de laatste ledenvergadering van VOMI-Nederland op 2 mei 2002 is met grote meerderheid besloten het rapport van de werkgroep "Quo Vadis" in zijn geheel te aanvaarden. Dat wil zeggen, dat onze vereniging open staat voor alle oud militairen.

Er zal toch wat moeten veranderen gezien onze leeftijd. De Nieuw-Guineagangers zijn jonger dan de meeste van ons en dat is al een voordeel, alleen willen zij dat ook?

Er staat in ieder geval veel werk te wachten en wij wensen het bestuur van VOMI-Nederland alle sterkte toe.

A.J.B. Martens

Zeeland

Secr. J. Kloet

Laan van de Barbestein 8
4451 AN Heinkenszand
Tel. 0113-561738

De personen die ter gelegenheid van het huwelijk van Zijne Koninklijke Hoogheid de Prins van Oranje en Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Maxima der Nederlanden op 02-02-2002 hun bijdrage hebben geleverd aan het wel-slagen van de huwelijks plechtigheid, hebben de huwelijksmedaille 2002 met oorkonde toegekend gekregen en reeds ontvangen.

De VOMI-reis van 9 tot 18 augustus naar Zwitserland is een zeer geslaagde reis geweest. We waren gestationeerd in Hotel Le Green in de vakantieplaats Crans-Montana.

We hebben genoten van de adembenemende prachtige natuur en excursies gemaakt naar o.a. de zoutmijnen van Bex, het meer van Geneve met een bezoek aan Lausanne en vandaar met een radarboot een tocht gemaakt naar Evian les Bains.

Het Lago-Maggiore meer met zijn subtropische bloemenpracht, alwaar we het eiland met het daarop gebouwde kasteel hebben bezocht, zodat natuurschoon met cultuur werd afgewisseld. Een bezoek aan Zermatt, de mondaine vakantieplaats, alwaar we de vele mooie Zwitserse klederdrachten zagen en volksdansen werden uitgevoerd. Verder een bezoek gebracht aan het Lötschental met zijn dominerende bergtoppen de Bietschhorn en de Aletschhorn.

De Simplonpass is werkelijk adembemend. Onderweg zien we de grote stenen adelaar en de Mil. Gebouwen die nog aan Napoleon herinneren. Bij het restaurant, kort bij de kunstmatige meren voor de elektriciteitscentrale, werden wij tijdens de koffiestop verwelkomd met de geluiden van de walddoor. We zien terug op een zeer mooie reis. Verder moge ik u herinneren dat op 23 oktober a.s. de VOMI reünie op de vliegbasis Woensdrecht wordt gehouden.

J. Kloet

Zuid-Holland Noord

Secr. J.W. de Jong
Merellaan 247
3145 EJ Maassluis
Tel. 010-5927786
E-mail: jwdjong@kabelfoon.nl

Bestuur

Het verheugt ons nu reeds een aantal geplande bijeenkomsten voor

2002/2003 te kunnen vermelden.

Hierdoor kunt u de datum, die voor u van interesse is in uw agenda noteren. De bijeenkomsten dienen ter versterking van de onderlinge contacten, tevens wordt getracht actuele videofilms te vertonen.

16 oktober in Rijswijk voor onze leden in Den Haag e.o. en wel in gebouw Stervoorde te Rijswijk, Churchillaan 109/hoek van Mooklaan. De Grote Zaal staat ons ter beschikking. Sobats uit Den Haag laat ons niet in de steek en houdt deze middag vrij voor een bezoek.

12 november in Monster, Partycentrum "de Noviteit", Kloosterlaan 33
25 februari in Zoetermeer, gebouw van de schietvereniging.

11 maart in Noordwijkerhout, Gebouw "De Schelft", Maandagsewetering 202,
25 maart in Delft, Gebouw van de Drumband, onder het viaduct.

17 april in Nieuwkoop, gebouw "De Rank" met de bekende nasimaaltijd.

Voor alle bijeenkomsten geldt: zaal open 13.30 uur; aanvang 14.00 uur. Koffie/thee bij binnenkomst. Uiteraard zullen wij in de komende nummers van "Sobat" nog aandacht aan deze bijeenkomsten schenken.

In het kader van de goede samenwerking, die wij met de afd. Leiden e.o. van de B.v.W. hebben, onderstaand nog een aantal activiteiten van deze afdeling in deze regio: Soosavonden op 11 oktober, 8 november en 13 december in het PMT te Katwijk. Verder is op 11 november de herdenking in Oegstgeest (Groene Kerkje) en het kerstdiner op 14 december in Motel Sassenheim. Vomi-leden zijn welkom, informatie hr. Cebol, tel. 071-5760325.

I.v.m. de hoge portokosten zoekt dhr. Cebol nog sobats die 3 keer per jaar hem willen assisteren bij het bezorgen van het contactblad van de B.v.W. in de regio Leiden, waarin ook het Vominieuws is opgenomen. Indien u interesse heeft neem dan contact op met de hr. Cebol.

Monumenten

Als u dit leest hebben 3 onthullingen plaatsgevonden en wel in Boskoop (zie elders), Den Haag en Lisse. In het komende nummer zullen wij hieraan aandacht besteden. Op 18 oktober wordt om 14.00 uur een gedenksteen in Nieuwkoop onthuld op de R.K. begraafplaats. Op de steen staat de naam

van Dirk J.C. van Beek, die op 28 mei 1949 in Karangkitong is gesneuveld. Onze voorzitter blijft actief om op de open plekken in ons verenigingsgebied nog gedenktekens te realiseren.

Ledenadministratie

Nogmaals doen wij een dringend beroep op diegenen die van adres gaan veranderen. Stuur dit s.v.p. naar onze secretaris (zie linksboven), hij zorgt ervoor dat de gegevens snel bij de centrale administratie/penningmeester terecht komen.

J.W. de Jong

ATTENTIE

Voor de VOMI leden in de Bollenstreek. De onthulling van het monument in Lisse vindt niet plaats op 5 oktober maar op 19 oktober. Ontvangst vanaf 10.00 uur.

Zuid-Holland Zuid

*Secr. H. Barmentlo
Lohmanpark 50
2982 VT Ridderkerk
Tel. 0180-463954
E-mail: hbarmentlo@freeler.nl*

Samenstelling bestuur

Het bestuur van VOMI Zuid-Holland

Zuid is als volgt samengesteld:
H.W. Schox, Nansenplaats 273, 3069 CT Rotterdam, voorzitter.

Tel. 010-4569153; E-mail:

H.Schox@hetnet.nl

H. Barmentlo, Lohmanpark 50, 2982 VT Ridderkerk, secretaris.

Tel. 0180-463954; E-mail: hbarmentlo@freeler.nl

Ar. Van Stenis, G. Terborghstr. 9, 2981 CK Ridderkerk, penningmeester.

Tel. 0180-425353.

H. Mergler, Weversstr. 47, 2951 BZ Alblasterdam, Vice-voorz. en ledenadministratie.

Tel. 078-6913515; E-mail: hhmmergler@veteranen.nl

D. Mennens, Lijsterlaan 12, 3055 CH Rotterdam, 2e Vice-voorz. en Soc. Commissaris.

Tel. 010-4188239; E-mail: d.mennens@zonnet.nl

J. van Dijk, Bultendams 311, 3371 BG Hardinxveld-Giessendam, Algemene Zaken. Tel. 0184-670963.

A.W. van Peppen, Fr. Bordewijkstr. 329, 3069 WB Rotterdam, Algemene Zaken. Tel. 010-4212500.

Bijeenkomst Hardinxveld-Giessendam

De eerstvolgende bijeenkomst van VOMI Zuid-Holland Zuid zal worden gehouden op 19 november a.s. in het Hervormd Centrum, Talmstr. 9 in Hardinxveld-Giessendam.

Deze middag wordt georganiseerd in samenwerking met de Bond van Wapenbroeders Zuid-Holland Zuid-Oost. Er wordt voor een aantrekkelijk programma gezorgd.

Contactmiddag VOMI -ZHZ in Rotterdam.

Op dinsdag 24 september j.l. hielden we een contactmiddag in Zorgcentrum LAURENS in Rotterdam-Ommoord. Met ca. 150 personen was deze zaal weer vol bezet.

Voor deze middag was het Gelegenheids Mannenkoor uit 's-Gravendeel uitgenodigd om voor de muzikale omlijsting van de bijeenkomst te zorgen.

Dit 20 man sterke koor heeft kans gezien met hun songs ons terug te brengen in de jaren van kort na 1945-1950 en bracht velen ertoe mee te zingen, resp. te neuriën en de stemming zat er dan ook goed in.

Onze gebruikelijke verloting in de pauze was een succes, waarvoor wij alle aanwezigen hartelijk bedanken.

Om ca. 16.15 uur kwam er een einde aan deze middag en keerde men tevreden huiswaarts, nadat weer vele oude herinneringen met al of niet bekende sobats resp. hun partners waren opgehaald.

H. Barmentlo.

REÛNIE 175 JAAR KMA BREDA

In 2003 bestaat de Koninklijke Militaire Academie 175 jaar. Eén van de activiteiten in dat jaar zal zijn de grote reünie, die zal worden gehouden op zaterdag 27 september 2003.

Om alle potentiële reünisten – zijnde: oud cadetten, oud militaire- en burgerleden van de vaste staf, etc. – te kunnen informeren en uitnodigen, verzoekt de door de gouverneur van de KMA ingestelde 'werkgroep 175 jaar KMA Breda' aan:

- De jaaroudsten of organisatoren van de lustrum reünies de adreslijsten van hun promotie jaar aan de werkgroep toe te zenden onder vermelding van hun promotie jaar;
- Alle individuele oud militaire- en burgermedewerkers van de vaste staf die de reünie zouden willen bij-

wonen hun adres toe te zenden aan de werkgroep onder vermelding van de functie(s) die zij vervulden en de periode(s) waarin.

Adres van toezending: Koninklijke Militaire Academie
Werkgroep '175 jaar KMA Breda'
Postbus 90. 24800 PA Breda.
Adressen en lijsten zijnook welkom op:
WG175jr.KMABREDA@MINDEF.NL

OPROEP VAN DE REDACTIE

De redactie van "Sobat" heeft dringend behoefte aan aanvulling. Wie zich hiervoor geroepen voelt en redactie-ervaringen heeft wordt vriendelijk verzocht zich hiervoor aan te melden bij de secr. van VOMI-Nederland, dhr. H.M. Vos, tel. 0478-633475.

OPROEP VAN DE REDACTIE

Herdenking Roermond

Herdenkingstoespraak gehouden door A.H.P. Knoppies – voorzitter van het Veteranen Platform – ter gelegenheid van de herdenking bij het Nationaal Indië monument te Roermond op 7 september 2002.

Dames en heren,

Het Bestuur ben ik erkentelijk voor het feit, dat ik – als voorzitter van het Veteranen Platform – vandaag hier de herdenkingstoespraak mag uitspreken.

Het Veteranen Platform is de overkoepelende samenwerkingsvorm van 39 veteranenorganisaties en het is dan ook vanzelfsprekend dat het Veteranen Platform zich verbonden voelt met het Nationaal Indië monument hier in Roermond. Sinds vele jaren komen hier duizenden veteranen en degenen die zich met hen verbonden voelen, voor deze nationale herdenking van militairen van het Koninkrijk der Nederlanden, die tussen 1945 en 1962 in het voormalig Nederlands Oost Indië en op Nieuw-Guinea om het leven zijn gekomen en om aandacht te besteden aan de beschadigden die nog steeds onder ons zijn.

Met uw aanwezigheid geeft u uiting aan de saamhorigheid die in dat verre land onder veelal uiterst moeilijke omstandigheden tot stand kwamen en sindsdien uitgroeide tot een hechte band van Oud-militairen Indië- en Nieuw-Guineagangers samen met hun lotgenoten van het voormalig Koninklijk Nederlands Indisch Leger en de Gouvernements marine.

Steeds weer opnieuw is dit een gebeurtenis met momenten van ontroering waarbij de gedachten ongetwijfeld teruggaan naar alles wat voorbij ging.

Gedachten aan de eerste naoorlogse jaren toen ons land in grote armoede verkeerde en er nauwelijks middelen waren voor het broodnodige herstel, terwijl in die periode de nog in opbouw zijnde krijgsmacht een bijna onmogelijke taak op zich moest nemen om hulp en bijstand te verlenen aan het Koninkrijksdeel Oost-Indië.

Gedachten aan uw wilskracht om op grond van democratisch genomen politieke besluiten in dat verre Indië orde en vrede te mogen en te kunnen brengen, opdat een verantwoorde groei naar onafhankelijkheid kon worden ingezet. Gedachten aan uw inzet na vrij barre troepenverplaatsingen over zee, met de aankomst in dat tropenland dat zich krachtadig wenste te ontdoen van de banden met Nederland en de onafhankelijkheidsstrijd met alle beschikbare middelen en methoden opnam.

Nederland dat uiteindelijk onder druk van buitenaf het Koninkrijksdeel Oost-Indië wel moest loslaten; afstand moest nemen van wat daar gedurende eeuwenlang lief en dierbaar was geworden.

Gedachten aan uw terugkeer, de ontvangst thuis en deelname aan het arbeidsproces in al zijn schakeringen.

Maar ook een confrontatie met een fundamentele verandering van politieke inzichten met betrekking tot het gebeuren in Indië.

Een wijziging van inzichten in de politiek en in de samenleving die in uw tijd van terugkeer en de jaren daarna gepaard ging met een zo spoedig willen vergeten van het toen recente verleden.

Die houding, die gezindheid, maakte dat de opgelopen verliezen, in het bijzonder bij de meest betrokkenen des te

Nationaal Indiëmonument te Roermond.

betekent dit in een democratie – militairen hun hoogste offer hebben gebracht.

Voor al deze aspecten is in de loop der jaren meer en diepgaander aandacht gekomen, ook al heeft het lang geduurd. Het Ministerie van Defensie heeft in zeer nauwe samenwerking met het Veteranen Platform en met de onmisbare steun van het Parlement het Nederlandse veteranenbeleid tot stand gebracht waarin duidelijk verantwoordelijkheden zijn genomen.

Veteranenbeleid blijft evenwel voortdurende intense aandacht vragen.

Natuurlijk is het ook zo, dat niet alle vragen zijn opgelost. Ik noem u als voorbeeld het nieuwe draaginsigne voor veteranen, waarvan ik hoop en verwacht dat deze door veteranen breed gedragen wordt, op niet al te lange termijn door defensie zal worden vervuld.

Maar we weten ook, dat er vragen zijn die nooit tot een oplossing zullen worden gebracht.

Er is verdriet dat nooit meer verdwijnt of anders gezegd: men kan verdriet wel inslikken, maar het zal nooit het lichaam verlaten.

Wellicht wat laat, maar duidelijk is te merken dat er in Nederland een positieve kentering is gekomen in de samenleving ten opzichte van veteranen.

Van onverschilligheid naar waardering en van ontkenning naar erkenning.

De aanwezigheid hier vandaan van verantwoordelijken uit de kring van de politiek, krijgsmacht, kerk en samenleving onderstreept dit overduidelijk.

In de laatste jaren is in het veteranenlandschap een verandering opgetreden.

De generatie van oudere veteranen neemt af en die van de jongere vredesmissie-veteranen neemt toe.

Daarbij ziet men duidelijk dat de psychische component in de veteranenproblematiek eveneens toeneemt.

Ook van de jongere veteranen wordt een enorme inzet en toewijding gevraagd onder vaak uiterst moeilijke omstandigheden.

pijnlijker werden gevoeld.

Het wegdrukken van de realiteit werd voor velen een onverwerkt verleden.

Niet goed werd beseft dat door die andersoortige uitkomst van de strijd, juist erkenning en zorg extra aandacht verdienden; erkenning en waardering voor de inzet, eerbied voor de gevallen en zorg voor hen die dat behoeven.

Herdenken is nodig, want we mogen nooit vergeten, dat in opdracht van Regering en Parlement, dus in opdracht van ons volk – want dat

Ook zij staan bloot aan grote gevaren en onvoorstelbare verschrikkingen.

Daarom is ook voor hen erkenning en zorg van wezenlijk belang.

Een land dat ook op het internationale toneel van vredesmissies zijn rol wil spelen en wil blijven spelen moet die aspecten zeer serieus nemen.

Regering en Parlement hebben daarbij primair een bijzonder grote verantwoordelijkheid. Maar ook de media, hebben hier een niet onbelangrijke taak. Opinies worden mede door hun verslaggeving beïnvloed.

Zij – de media – hebben een eigen, specifieke verantwoordelijkheid, die bovenal impliceert dat de samenleving een evenwichtig beeld krijgt voorgezet van het werk van de militairen op vredesmissies.

Wij zijn hier vandaag bijeen om te gedenken. Gedenken in de zin van terugdenken, eerbiedig stilstaan daarbij.

Maar wij zijn hier ook om vooruit te zien, waarbij ik in het bijzonder denk aan het proces van de afname van het aantal oudere veteranen die hier nu bijeen zijn. Ook in dit verband wees ik zojuist op de vredesmissies.

Vredesmissies brengen met zich mee dat er nieuwe veteranen bijkomen en gezien de aard van de vredesmissies moet het niet uitgesloten worden geacht dat er ook militairen omkomen bij deze missie en er zijn er reeds omgekomen.

Ook deze gevallen hebben recht op diep respect, zich onder meer uitend in een jaarlijkse herdenking. Een terugdenken aan wat zij bereid waren te geven.

Daarom is het verheugend dat in dit park "Hattem" te Roermond ook een gedenkteken komt voor hen die in vredesmissies hun leven lieten.

Een apart monument met een geheel eigen geschiedenis en een geheel eigen herdenking, doch staande in een park met dat andere monument waar wij thans omheen geschaard staan. Zo wordt er een lotsverbondenheid van offers gesymboliseerd.

Offers van militairen die hun leven wilden inzetten voor het

V.O.M.I.

Onderscheidingen

Met gepaste trots melden wij dat is uitgereikt aan:

O. van der Vegte – Heelsum
Rubensmedaille

P. Hoek – Oosterbeek
Rubensmedaille

R. Grit – Balloo
Lid in de Orde van Oranje Nassau

J.M.J. Wortman – Vlissingen
Lid in de Orde van Oranje Nassau

J.C.L. Bemont – Venlo
Mobilisatie Oorlogskruis

K.J. Orsel – Barendrecht
Huwelijksmedaille 2002.

Onze oprechte gelukwensen voor hen die bovengenoemde onderscheidingen mochten ontvangen

velligstellen van de levensbelangen van hun medemens – waar ook ter wereld.

Alleen een land dat ook die offers wil gedenken kan verantwoord deelnemen aan vredesmissies.

De komst van dat gedenkteken vormt een wezenlijk aspect van erkenning.

Tenslotte: we zijn hier vandaag om aan te geven dat we onze gevallen kameraden niet vergeten zijn. Om eer te bewijzen aan hun offers.

We voelen dat niet alleen als onze plicht maar veel meer als een behoefte. De jaren gaan verder, oorlogsveteranen verminderen in aantal, vredesmissieveteranen zullen blijven toenemen bezield met dezelfde idealen en grote gedrevenheid.

Laat dat mogen zijn temidden van een volk dat hen niet vergeet, maar dat bovenal de gebrachte offers blijvend zal respecteren.

Dank u wel.

A.H.P. Knoppier

Uitreiking mobilisatiekruis.

Het bestuur van VOMI Limburg was op 22 september j.l. te gast in Venlo bij de familie Bemont. Dit bezoek had een bijzonder feestelijk tintje voor sobat Bemont.

De voorzitter van VOMI Limburg, May Everhartz, verraste de familie met een gloedvolle toespraak en memoreerde de militaire loopbaan van sobat Bemont welke begon in het laatste oorlogsjaar van Wereldoorlog 2 en de uitzending naar Nederlands Oost-Indië met het Bataljon 4-6 R.I.

In huiselijke sfeer reikte voorzitter May Everhartz aan sobat Bemont het mobilisatiekruis uit in het bijzijn van het bestuur van VOMI Limburg.

Dit werd zeer op prijs gesteld door de aanwezige familieleden.

Na een dankwoord van sobat Bemont en een natje en een droogje werd deze samenkomst besloten.

Toespraak van de Staatssecretaris van Defensie de heer C. van der Knaap, ter gelegenheid van de jaarlijkse Nationale herdenking van de militairen van het Koninkrijk der Nederlanden die tussen 1945 en 1962 in het toenmalige overzeese rijkdelen Nederlands Oost-Indië en Nieuw-Guinea hun leven hebben gegeven, op 7 september 2002 te Roermond.

Dames en heren,

Het is voor mij een eer namens de regering hier vandaag een krans te mogen leggen ter nagedachtenis aan de militairen die bij de strijd in voormalig Nederlands-Indië en Nieuw-Guinea hun leven hebben gegeven. Het is ook een bijzonder moment, aangezien het dit jaar 40 jaar geleden is dat de Nederlandse aanwezigheid in de Oost beëindigd werd. Voor veel Nederlanders klinkt dat als een ver en verbleekt verleden, maar niet voor u. Ik besef goed dat velen van u nog geregeld aan die tijd terugdenken. Daarvoor bent u hier bijeen. Om samen te herdenken, om ervaringen te delen en niet in de laatste plaats om stil te staan bij hen die niet meer onder ons zijn.

Het Indië-monument gedenkt de ruim 6000 militairen die van hun missie nooit zijn teruggekeerd.

Een missie die voor de eerste militairen hier begon; hier in Roermond. Zij streden, - u streed -, in opdracht van een democratische regering, met goedkeuring van het parlement en met de instemming van het grootste deel van de

Nederlandse bevolking. U ging omdat het uw plicht was, maar helaas niet iedereen kwam terug.

Voor velen van u die in de Archipel hebben gediend, is deze periode bepalend geweest voor het verdere leven. Niet alleen voor u zelf, maar ook voor uw thuisfront, uw vrouw, kinderen of andere familie. Als zoon van een oud-Indiëstrijder heb ik zelf ondervonden hoe de herinneringen aan die tijd regelmatig kunnen opspelen. Vandaag wil ik mede namens de zojuist aangetreden Regering mijn respect betuigen voor de inzet die u decennia geleden geleverd heeft. Ik doe dat uit het diepst van mijn hart. U heeft recht op ons begrip, onze steun en onze erkenning.

Dames en heren,

Erkenning, maar ook herkenning vormen belangrijke begrippen in de wereld van de veteraan. Dat houdt niet op met een jaarlijkse bijeenkomst zoals vandaag hier in Roermond. Het speelt ook een grote rol als het gaat om een zorgvuldige historische weergave van de omstandigheden waarin u uw taak heeft uitgevoerd. Van de werkelijke gang van zaken was destijds weinig bekend. Toen u uit Nederlands-Indië en Nieuw-Guinea terugkeerde, zat men in het algemeen niet op uw verhalen te wachten. Het was een tijd van aanpakken en niet van terugblikken. Niet erkenning, maar miskenning kwam u kennelijk toe. In de publiciteit werden de militaire operaties vooral als een weinig verheffend hoofdstuk uit het Nederlandse koloniale verleden beschouwd. Gelukkig is er de laatste tijd weer meer objectieve belangstelling voor ons koloniale verleden. Onder de titel 'Van Indië tot Indonesië; de herschikking van de Indonesische samenleving' is het Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (het NIOD) afgelopen maandag een onderzoek begonnen naar de periode van dekolonisatie van Nederlands-Indië. Een onderzoek dat vier jaar zal duren, maar waarbij onderzoekers regelmatig tussentijds hun bevindingen aan het publiek zullen presenteren. Ik ben er van overtuigd dat een dergelijk breed onderzoek, ondermeer zal bijdragen aan een beter beeld van de omstandigheden waaronder u toen uw taak heeft uitgevoerd. Wellicht dat het ook leidt tot meer begrip en maatschappelijke erkenning.

Erkenning en herkenning spelen ook een belangrijke rol voor de jonge veteranen. Sinds de start van de UNIFIL-operatie in 1979 zijn meer dan 40.000 militairen uitgezonden geweest naar crisisgebieden over de hele wereld. Zo zijn op dit moment Nederlandse militairen actief in ondermeer Afganistan, Bosnië en Macedonië. Omdat de soldaat van vandaag de veteraan van morgen is, moeten we continu werken aan een volwassen veteranenbeleid. Een militaire operatie in den vreemde is immers een zware taak, dan past het niet mensen bij terugkeer een tweede strijd te laten voeren. Dan moeten zaken goed geregeld zijn. Het is mede te danken aan uw inspanningen dat deze jonge mensen niet in dezelfde situatie terecht zullen komen als u destijds bij uw terugkeer in Nederland. De laatste jaren zijn immers tal van veteranenvoorzieningen tot stand gekomen. Ook onder jonge veteranen bestaat de behoefte om hun gevallen kameralden te kunnen herdenken. Binnenkort wordt hier in het stadspark "Hattem" een begin gemaakt met de bouw van het monument voor militairen die zijn omgekomen tijdens vredesoperaties. Op deze wijze wordt een brug geslagen tussen oude en jonge veteranen, een belangrijke stap in het vormen van een veteranencultuur. Een cultuur die men in landen als Frankrijk, Engeland en de Verenigde Staten als sinds jaar en dag kent. Alleen zo kunnen wij ervoor zorgen

dat begrip en respect voor veteranen behouden blijft en erkenning en herkenning ook voor de toekomstige veteranen inhoud krijgt en blijft houden. Uiteraard verwacht ik dat juist u, als veteranen van de oudere generatie, de door ons beoogde verbreding wilt ondersteunen.

Dames en heren,

Terecht hecht u belang aan maatschappelijke erkenning en waardering. Ik heb daar alle begrip voor en ik steun dat van harte. Ik heb daarom als staatssecretaris van Defensie besloten ter onderscheiding van de veteraan een insigne in te voeren. Een insigne dat u herkenbaar maakt tegenover andere veteranen, maar ook tegenover de samenleving. Ik weet dat onder u de behoefte aan een dergelijk insigne bestaat en dat hiervoor in de Tweede Kamer wordt gepleit. Op het Ministerie legt men momenteel de laatste hand aan de noodzakelijke regelgeving en ik verwacht in de loop van volgend jaar de eerste veteranen met het veteraneninsigne

te kunnen onderscheiden. Het wordt echter wel een insigne voor jong en oud, want bij defensie telt iedere veteraan. Dat is een les die het verleden ons heeft geleerd.

Dames en heren,

We kunnen het verleden helaas niet ongedaan maken, de tijd is immers onomkeerbaar. Maar we kunnen wel voorkomen dat fouten worden herhaald. We weten nu hoe belangrijk het is als samenleving respect te tonen voor hen die namens ons in den vreemde als militair optraden. De aandacht en zorg voor de militair mag niet wegvallen op het moment dat hij of zij terugkeert na een uitzending. Dat is een belangrijke les uit het verleden, een les die met name u, de oude garde ons duidelijk heeft gemaakt. Mede daarom wil ik nogmaals mijn respect betuigen voor diegenen, die ons zijn ontvallen en voor hen die destijds onder zeer moeilijke omstandigheden hun plicht hebben vervuld.

C. van der Knaap.

Declamatie door de Weled. Hr. Jan Huyskens ter gelegenheid van de 15e Nationale Dodenherdenking bij het Nationaal Indië-monument 1945-1962 op 7 september 2002.

Gegroet allen, die op deze dag op deze plaats willen zijn om samen terug te gaan in de tijd. Hier waar duizenden namen in brons gegoten en in staal gegrift voor ons oplichten uit de eeuwigheid. Namen van mannen en vrouwen, amper twintig jaar oud, die rustend op een tropisch ereveld een aanklacht zijn tegen oorlog en geweld.

Gegroet veteraan, die ook dit jaar weer je herinneringen aan Indië met je draagt. Hier waar alleen je oude makkers weten wat je hebt meegemaakt en wat je 's nachts nog plaagt. De beelden van die hinderlaag en die gedode kameraden, die op Menteng-Pulo zijn begraven en voor koningin en vaderland hun jonge leven gaven.

Welkom soldaat van toen, die voor de goede zaak wou vechten, ofschoon je jong van jaren nog, sterk aan het leven hechtte. Net als de jonge Amerikaan, die ons van het Hitlerspook bevrijdde, wilde jij daar in dat verre land tegen Jappen en rampokkers strijden. Dat mooie verre land, Gordel van Smaragd, waarvan je slechts de namen kende, niet de Stille Kracht.

De plannen van de politiek, die schepen vol soldaten, brachten geen vrede maar strijd. Het resultaat staat hier geletterd op stalen zuilen tot in eeuwigheid.

Voor een volk dat naar zijn vrijheid snakt was Neerlands streven achterhaald. En altijd is het weer Jan Soldaat

die tenslotte het gelag betaalt.

Want hij was de vijand, lag onder vuur, gesneuveld, gewond, voor altijd vermist, maar nimmer vergeten.

Zij verlieten de tijd maar niet het bestaan en pijnigen menig geweten. De politiek zweeg als trof haar geen blaam. Maar zes duizend maal klinkt Van dees zuilen een naam.

En overal liggen de velden van eer, onafzienbare rijen van kruisen met naam en naamloos vermist, geen urn noch een graf. En steeds weer Korea, Vietnam en Soedan Srebrenica, Israël, Afghanistan. Het moordende werk van de dood lijkt nooit af. Maar al heeft hij geen kist

geen urn, steen of kruis. het zielenschip van de Indië-soldaat heeft hier zijn haven, hier zijn thuis.

Vandaag veteranen gaan jullie aan boord. Voor de vijftiende maal verzamelen geblazen ook voor nabestaanden die woord voor woord zijn doodsbericht alsmat herlezen. Vandaag is Indië weer werkelijkheid, een onvoltooid verleden tijd, want veel is er nimmer uitgesproken, het grote zwijgen nooit doorbroken. En zwijgend wacht jij op dat woord. Wat troost tot je laatste snik, tot je laatste last post.

En ieder jaar ligt hier de bloemenzee te geuren in de najaarszon en laat de regen tranen wellen uit de namen van het bataljon. Lees straks die namen op de zuil als die langverwachte brief waarin ze steeds weer afscheid namen. Vaderland ik had je lief.

Jan Huyskens.

In Memoriam

Met grote eerbied en in gepaste stilte brengen wij een laatste Ere-saluut aan:

H Aalls 432 B.I.
H. Beeke 322 Spitfire SG
G.A. de Bie
J. Bloemendal
W. van der Borg
J.N. Brouwer LSK
F.C. de Bruijn 5-3 R.I.
D. Brummekamp
W. Cox 5-6 R.I.
G. Cuijpers 4-7 R.I.
J.B. Diepenbroek
R.J. Dijke
U. Dijkstra 5-9 R.I.
A.J. Dobbelaar 23 AAT
W. Dorst Reg. Huz. v. Boreel
G. Douma 5-4 R.I.
W. van Duyn Verb. Dienst
P. Einhaus 4-11 R.I.
P. van Elst
P.J. van der Elst
T. Evers 1-2 R V A
M. van Faassen 3-9 R.I.
J.H. v.d. Geest
F. van Ginneken Stoottroepen
H.J. van der Goes 1 IBW
G. de Graaf Rex Road,
W. van Grootte
van Halteren 2-6 R.I.
G.J. v.d. Heijden 421 B.I.
P. Heijkers 42 ZMC
J. Heuring
H. Kersties
A.P. Ketelaars 5 G.R.Ja.

Zuidwolde
Wolphaartsdijk
Hoewelaken
Deventer
Utrecht
Sneek
Rijsbergen
Den Haag
Eersel
Eersel
Huissen
Zoetermeer
Lemmer
Westdorpe
Klaaswaal
Leeuwarden
Ontario (Canada)
Ham (Belgie)
Leeuwarden
Noordwijkerhout
Puttershoek
De Krim
Bunschoten
St. Willebrord
Oude Bildtzijl
Kelowna
Den Haag
Breda
Dieren
Sittard
Almelo
Hollandscheveld
Geldrop

J. de Leeuw
A.J. van Moorsel 4-6 R.I.
W.J. Mooyaard 6-5 R.I./423 B.I.
J.A. Mutsaers Genie (7 Dec. Div.)
J.B. Nobel 4-1 R.I.
P. Notermans 3e MoWaBa
van Oosten 3-8 R.I.
F. Opsteen 2-4 + 5-11 R.I.
J. Pijnenburg 3-11 R.I.
A.C. Pol
P.J. Pustjens 5-6 R.I.
S. de Roos 1-9 R.I.
A.M. van der Schaaf KIL, NOI
F.G. Schoep 5-6 R.I.
P. van Straalen KLU-ML
A. Suyk 4-8 R.I.
G. Timmerman MP 3-V
J. Timmerman
H.C. van Tol Bat. 8 RS OVW
W. Venninckx 6-7 R.I.(424 B.I.)
J. Verhoeven RVT 1
J.A.M. Vermeeren 5-3 R.I.
W.J. Verstraete 9e Genie veldcie.
J.P. Vis
L. Vroomen Marbrig
R.J. v.d. Wal 4-7 R.I.
H.J.N.J. Wijnhof 1-42 R V A
H. Wolters 35 HUPVA
J.H.J. Wortman 2-13 R.I.

Hengelo
Lierop
Hoogvliet/R.dam
Haarlem
Ballum
Berlicum (NB)
Barendrecht
Milton (Ontario) Can.
Schijndel
Vaassen
Roosteren
Beetsterzwaag
Londen
Oud-Vossemeer
Oisterwijk
Crijpskerke
Sleeuwijk
Ruinewold
Ede
Helvoirt
Leende
Oosterhout (NB)
Breskens
Honselersdijk
Nuenen
Zaltbommel
Rotterdam
Schalkhaar
Vlissingen

Met ons aller welgemeend medeleven en dat de liefde en de warmte van uw naasten U de moed en kracht geven dit zware verlies te dragen. K.O.

SOCIALE COMMISSIE - V.O.M.I.

V.O.M.I.

toko

Fonds Sociale Zorg

Met herkenning begint erkenning!

Met meer leden meer kracht!

fonds
sociale
zorg

sociale
VOMI

Draag ons borstembleem en onze stropdas bij alle officiële V.O.M.I. gelegenheden!

Plak onze V.O.M.I. stickers op de achterruit van uw auto!

U kunt ze bestellen bij de penningmeester van uw vereniging.

V.O.M.I. borstembleem	€ 5,70	V.O.M.I. wapenschild mahonie met spuit/gietwerk plastic	€ 13,65
V.O.M.I. condoleancekaart	€ 0,75	V.O.M.I. herenhorloge titanium plated	€ 29,50
V.O.M.I. stropdas donkerrood	€ 10,25	met roestvrijstaalen bandje	
V.O.M.I. stropdas donkerblauw	€ 10,25	V.O.M.I. button	€ 0,70
V.O.M.I. stickers	€ 0,50	V.O.M.I. sluitzegels	€ 1,60
V.O.M.I. kerst- en nieuwjaarskaarten, 25 stuks	€ 4,55 (portvrij)	Gunung Mas thee pakje 250 gr.	€ 2,75
V.O.M.I. rollerpennen	€ 0,70	Gunung Mas thee zakjes 25 bultjes	€ 1,60
V.O.M.I. ballpoints	€ 0,50	O.V.W. Mouw-insigne, vernikkeld met broche-speld	€ 4,65
V.O.M.I. demobilisatiespeldje met sureté verguld	€ 5,70 (portvrij)	Demobilisatie dasclip	€ 7,50
V.O.M.I. OVW-speldje met sureté verguld	€ 5,70 (portvrij)		

N.B. alle prijzen zijn per stuk en bij iedere bestelling wordt minimaal € 1,15 extra berekend voor verzending en porto.

U kunt de artikelen ook bestellen bij de Beheerders van het Fonds Sociale Zorg:

Leen van Eijk, Pieter Postlaan 14, 1222 LJ Hilversum, Tel./fax 035 - 685 33 73, Postgiro 6131844

Tjibbe J. Gaastra, A. van Heusdenstraat 15, 2461 VJ Ter Aar, Tel./fax 0172 - 602452

Ook hier wordt minimaal € 1,15 extra in rekening gebracht voor verzending en porto.

POSTZEGELS / TELEFOONKAARTEN

Postzegels, gebruikt of ongebruikt, binnen- of buitenland, alsmede telefoonkaarten en sigarenbandjes, bewaar ze en stuur ze naar: Joyce P. Stramrood-van Vark, Binnenhof 36, 6715 DP Ede, Tel. 0318 - 638160

De opbrengst komt volledig ten goede van het Fonds Sociale Zorg V.O.M.I. - Nederland.

V.B.